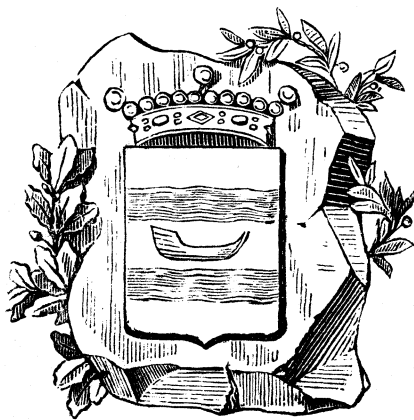

NYLAND.

SAMLINGAR UTGIFNA AF NYLÄNSKA AFDELNINGEN.

III. NYLÄNSKA FOLKVISOR.

FÖRSTA DELEN.

HELSINGFORS, 1887.

NYLÄNSKA AFDELNINGENS FÖRLAG.

Pris: 8 mark.

NYLÄNDSKA FOLKVISOR.

ORDNADE OCH UTGIFNA

AF

ERNST LAGUS.

I.

HELSINGFORS,
TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI
1887.

FÖRORD.

Vid redigeringen af det arbete, hvars första del härmed öfverlämnas åt allmänheten, har jag haft att tillgå följande handskrifna samlingar af folkvisor m. m.:

I. Samlingar tillhörande Nyländska afdelningen:

- a) 128 visor, upptecknade år 1870 i Borgå, Esbo, Lappträsk, Liljendal, Mörskom, Pyttis, Pärnä och Sibbo af n. m. juris kandidaten *Th. Wegelius.**)
- b) 127 visor, sånglekar m. m., upptecknade åren 1870—1871 i östra Nylands skärgård af n. m. rådman *Arv. Nyberg.*
- c) 100 visor och sånglekar från Liljendal, Pärnä, Strömfors och andra socknar i östra Nyland, upptecknade år 1877 af n. m. pastor *Th. Ruuth.*
- d) 80 visor från Pojo socken, upptecknade år 1876 af n. m. medicine kandidaten *K. Forsblom.*
- e) 76 visor från Bromarf, Degerby, Karis, Ingå, Lojo, Snapper-tuna och Tenala, upptecknade af filosofie kandidaten *J. E. Wefvar.* Ett tiotal af dessa sakna melodier.
- f) 11 visor från Borgå, upptecknade af fröken *A. Sundman* och n. m. affidne filosofie doktor *Ivar Othman* samt inlämnade till Nyl. afdelningens arkiv d. 25/IV 1877. 4 stycken sakna melodier.
- g) 9 visor från Strömfors, upptecknade af dr *I. Othman.*
- h) 25 visor från Sjundeå och Kyrkslätt, upptecknade år 1885 af student *O. A. Sirén.*
- i) c. 30 visor från Lojo, Esbo, Kyrkslätt, Sjundeå m. fl. socknar i västra Nyland, upptecknade af fil. kand. *J. E. Wefvar.* Utan melodier.
- j) 25 visor från Pärnä, upptecknade år 1886 af pastor *Th. Ruuth.*

*) Ledsamt nog hafva emellertid orden till dessa visor förkommit på okänt sätt, så att endast melodierna och den eller de första verserna stått till mitt förfogande.

- k) 6 visor från Borgå och Pärnä, upptecknade år 1884 af filosofie magister *A. A. Borenius*.
- l) 13 visor från Kyrkslätt och Pojo, upptecknade 1883—1884 af student *I. Smeds*. Utan melodier.

II. Samlingar tillhörande härvarande svenska landsmålsförening:

- a) 21 visor från Kullå by i Borgå socken, upptecknade år 1878 af student *F. W. Englund*. Utan melodier.
- b) 44 visor och sånglekar från Pellinge i Borgå socken, upptecknade år 1880 af stud. *F. W. Englund*. Utan melodier.
- c) 8 visor från Pellinge i Borgå socken, upptecknade år 1887 af stud. *F. W. Englund*. Utan melodier.

Ann. Till en del visor i de tre sist uppräknade samlingarna hafva melodier upptecknats af undertecknad efter hr *Englunds* föredrag.

- d) 4 visor från Ekenäs (Pojo), upptecknade af stud. *I. Smeds* samt inlämnade till landsmålsföreningens bibliotek d. 23/III 1885. Utan melodier.
- e) 5 visor, upptecknade år 1883 i Pojo skärgård af stud. *I. Smeds*. Utan melodier.
- f) 1 kärleksvisa, upptecknad i Pellinge år 1880 af fil. mag. *P. Nordmann*. Utan melodi.
- g) Några barnrim från Lappträsk och Sjundeå, upptecknade af e. o. professor *A. O. Freudenthal* samt inlämnade till landsmålsföreningens bibliotek d. 30/XI 1885.

III. Enskilda personers samlingar:

- a) 32 visor från Köpbacka i Pärnä, upptecknade år 1884 af filosofie magister *A. Allardt*. Utan melodier.
- b) c. 20 visor och några dansmelodier från Borgå socken, upptecknade af filosofie magister *A. Forsius*. Delvis utan melodier.
- c) En stor mängd visor, sånglekar m. m., upptecknade 1885—87 i Helsinges socken af fröken *Anna Wasenius*. Melodierna till dessa äro upptecknade af undertecknad efter fr. *Wasenii* föredrag.
- d) En större samling visor, sånglekar, barnrim m. m., mest från Borgå socken, upptecknade af kontorsskrifvaren *H. A.* och forstmästaren *C. F. Hollmerus*. Melodierna äro enligt deras föredrag upptecknade af undertecknad.

- c) Enstaka visor eller mindre samlingar af följande personer: fröken *Anna Bengelsdorff*, fröken *F. Bjugg*, stud. *M. Björkstén*, faktor *A. Finander*, e. o. prof. *A. O. Freudenthal*, stud. *W. Hagelstam*, hofr. ausk. *A. Lindberg*, faktor *V. Pettersson*, fröken *Berta Reuter*, stud. *M. af Tengström*, fröken *Mila af Tengström*, docent *H. A. Vendell* och stud. *G. A. Åberg*. Melodierna till dem äro oftast upptecknade af undertecknad.
- f) Diverse allmogemens och -kvinnors visböcker, bl. hvilka må nämnas en från 1820-talet af snickar *Borgsten* i Botby af Helsinges socken.
- g) En större samling vaggvisor, barnvisor och -rim, ramsor m. m., upptecknade 1885—1887 af fil. mag. *A. Allardt*, de flesta från landskapets östra delar.
- h) Undertecknads egna samlingar från landskapets olika delar, gjorda under åren 1884—1887 och omfattande ett par hundra numror.

Då emellertid åtskilliga af ofvan uppräknade bidrag inkommit efter det tryckningen af de afdelningar i arbetet slutförts, till hvilka de bort hänföras, har en stor del af dem fått lof att stå öfver till nästa del, hvilken förutom ett *supplement*, i hvilket de skola ingå, kommer att innehålla: *Folkvisor af blandadt innehåll, Dryckessånger och sånger vid högtidliga tillfällen, Sångelekar, Barnvisor och barnrim, Dansmelodier och Fragmenter af en myckenhet sånger*. Obeaktadt de visor, som komma att inrymmas i supplementet, äfvensom fragmenterna, omfatta de för del II färdigt ordnade visorna, lekarna m. m. för närvarande ungefär 500 numror, förutom varianter.

Förutom dessa handskrifna samlingar har jag användt de delar af „Album, utgifvet af Nyländingar“, hvilka innehålla nyländska folkvisor (n:o II, IV, V, VI, VII och VIII), samt n. m. kommunalrådet *O. Højers* „Bilder ur folklifvet“, I och II, där äfven sådana ingå. Vidare har jag ur *Arwidssons* „Svenska fornsånger“, *Nordlanders* „Svenska barnvisor och barnrim“, „Helsingfors Tidningar“ för år 1851 samt *V. Petterssons* „Bilder ur Skatuddslifvet i forna dagar“ afskrifvit sådana sånger, som angifvits vara från eller af mig hörts sjungas i Nyland, samt sist och slutligen, dock mycket sparsamt, några visor, som kunde inregistreras under den gemensamma titeln „Visor trykta i år“.

Hvad mitt förfarande vid redigeringen beträffar, må följande anföras:

Visorna äro i regeln återgifna fullkomligt sådana de förelegat i originalmanuskripten. Ändringar har jag tillåtit mig endast vid uppenbara felskrifningar. Den som jämför de i Nyländska afdelningens album intagna folkvisorna med motsvarande numror i denna samling, skall finna smärre afvikelser, men bero de uppå att jag hållit mig till

originaluppteckningarna, som ofta i förändrad form intagits i dessa album. Vis-à-vis varianterna har jag följt den princip, att jag intagit i samlingen alla dem, som på något karaktäristiskt sätt skilt sig från hufvudnummern, eller ock har jag i noter och andra tillägg observerat mera betydande afvikelser. En och annan variant, som ingår i något album och kunnat räkna på att införas i denna samling, har jag, för vinnande af utrymme, lämnat bort. Melodierna har jag ofta, i och för underlättandet af en jämförelse med närbesläktade, transponerat till annan tonart. Utsättandet af skiljetecken får i sista hand stå för min räkning, utan att jag dock kunnat genomföra någon bestämd princip, hvilket är mycket svårt, då ju vår folkvisa hopar efter hvarandra själfständiga satser, hvilka emellertid ofta ur logisk synpunkt äro subordinerade. I manuskripten har jag härvidlag oftast haft ringa eller ingen ledning.

Stundom har jag gjort smärre uteslutningar ur visorna, då de innehållit ord och skildringar, hvilka ur estetisk eller moralisk synpunkt måst undvikas. Arbetet är väl i främsta rummet utgifvet i vetenskapligt syfte; men då det utan tvifvel äfven kommer i den stora allmänhetens händer, har jag ansett mig böra taga hänsyn äfven till dess åsikter angående anständighetens fordringar. Ett och annat har visserligen fått ingå, som kan sára ömtåligare öron, men sådant kan och får ej alltid undvikas i ett arbete af dettas natur. — Uteslutningarna äro alltid särskildt betecknade.

De socknar inom Nyland, från hvilka uppteckningar af en visa förefunnits eller på hvilka jag med säkerhet vetat att visan sjungits, äro uppräknade under ordningsnummern eller titeln. *V. N.* och *Ö. N.* (Västra och Östra Nyland) syfta på uppteckningar från dessa delar af landskapet utan uppgifter om resp. socknar.

Kämpavisorna och romanserna äro för att underlätta jämförelse ordnade så, att de sånger, till hvilka motsvarande uppteckningar finnas hos Geijer-Afzelius (Bergström-Höijers edition) ingå främst, därnäst de, som återfinnas i Arwidssons samling men ej i förstnämnda, sedermera sådana, som äro upptagna i Berggrens sammelvärk (svenska delen) men ej återfinnas hos G.-Afz. och Arw., samt sist sånger, som ej finnas i något af dessa tre hufvudvärk. Kärleksvisorna, Sjömanssångerna och Skämtevisorna äro ordnade i bokstafs följd enligt första versens början. Att flere af dem lika väl kunde hänföras till en annan kategori som till den, i hvilken de nu befinna sig, vill jag icke bestrida. Ett par smärre inadvartenser förefinnas hvad visornas plats beträffar och bero de på diverse omständigheter, som icke kunnat undvikas.

Oaktadt mycken möda från min sida hafva i arbetet insmugit sig en hop tryckfel, hvilka behagade rättas enligt förteckningen på sid. 397—8. Icke som ursäkt men som förklaring vill jag anteckna,

att felskrifningar i manuskripten varit ytterst talrika, att jag är ovan med den svåra korrekturläsningen af nottryck och att min syn under en stor del af tryckningstiden varit försvagad efter långvarig sjukdom. Jag hoppas i nästa del genom aktsamhet och större vana kunna betydligt förminska deras antal, ehuru jag, vid en blick på andra arbeten af samma slag inser, att felfrihet tyckes vara ett oupphinneligt mål.

De anmärkningar, som eljes komma att göras mot redigeringen af detta arbete, skall jag med tacksamhet taga *ad notam* till härnäst. Och med denna förklaring rekommenderar jag denna första större samling af svenska folkvisor i vårt land samt mitt eget arbete — mina lediga stunders käraste sysselsättning under de senaste åren — till ett välvilligt mottagande från forskarens och allmänhetens sida.

Helsingfors den 15 december 1887.

Ernst Lagus.

I. Kämpavisor och Romanser.

1.

Kung Valdemo.

Karis, Pärnä.

a) *Karis.*

1. Kung Valdemo lät kringsko sin gångare god, Uti löndom,

Som int had varit salad på femton år. Det remmar sig så

väl i vår ungdom.

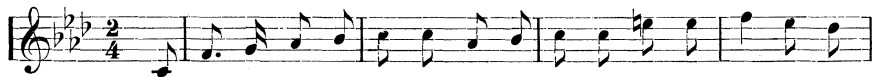
2. Sen rider han sig uppå konungens gård
Uti löndom.
Ute för honom må liten Stina stå.
Det remmar sig så väl i vår ungdom.
3. „Hör du liten Stina, hvad jag nu säger dej,
Vill du hålla lofven, den du lofvade mej?“
4. „Och väl vill jag hålla lofven, den jag lofvade dej,
Men jag har också många, som vaktar uppå mej.
5. På mig så vaktar fader, på mig så vaktar mor,
På mig så vaktar syster, på mig så vaktar bror.

6. Och på mig så vaktar den riddaren gröm,
Det mesta som jag rädes, så rädes jag för honom.“
7. Kung Valdemo han svänger om sin gångare grå,
Sen lyfter han liten kär Stina däruppå.
8. Kung Valdemo han red sig en liten en stund,
Så mötte han riddaren i rosendelund.
9. „God dag, god dag, kung Valdemo, min rederliga vän,
Hvar har du nu tagit din lilla små vän?“
10. „Den hafver jag tagit på konungens gård
Med hårdaste våld genom järn och stål.“
11. „Adjö, farväll kung Valdemo, min rederliga vän,
Du far nu icke illa med din lilla små vän!“
12. Kung Valdemo han red sig i grönande lund:
„Och lyster dig nu hvila en liten en stund?“
13. „Och intet är jag sömnig, och intet är jag trött,
Men liten en hvila, den kund väl vara söt.“
14. Kung Valdemo han breder ut sin kappa blå,
Sen lyfter han lilla kär Stina däruppå.
15. „Kära kung Valdemo, I vaknen upp nu,
Jag hörer min moders gällande ljud.
16. Jag hörer min moders gällande ljud,
Som int har varit ut, sen som hon stod brud.
17. Jag hörer min moder, också min far,
Som int har varit ut sen han brudgumme var.
18. Kära kung Valdemo, I vaknen upp nu,
Jag hörer ock mina bröder alla sju.“
19. „Och hörer du dina bröder alla sju,
Och heter jag kung Valdemo, så räds jag ej ännu.“
20. Kung Valdemo tog liten Stina uti sin famn:
„I dag skall du icke mera nämna mitt namn.“

21. Kung Valdemo han svänger om sin gångare grå,
Sen lyfter han lilla kär Stina däruppå.
22. Och första steget de redo ihop,
Tolftusen kungens hofmän han under sig slog.
23. Och somliga han sparka och somliga han slog,
Tolftusen kungens här för hans fötter dog.
24. „Och kära kung Valdemo, I stillen nu ert svärd,
Uti löndom.
Det var förvisst min far och mor, som ni där högg ihjäl “
Den sorgen var visst himma i vår ungdom.
25. Kung Valdemo han torkar af sitt blodiga svärd:
„Och vor du ej min vän, visst vor du detta värd.
26. Och vill du följa dina vänner him igen,
Eller vill du hällre följa en så blodigan sven?“
27. „Och väl vill jag följa mina vänner him igen,
Men hällre vill jag följa en så blodigan sven.“
28. Kung Valdemo han red sig genom tolfmilars skog,
Men aldrig talte han det ringaste ord.
29. Kung Valdemo han red sig öfver tolfmilars äng,
Men aldrig var han glad mot sin lilla små vän.
30. Kung Valdemo han red sig genom tolfmilars by,
Men aldrig så förde han den ringaste gny.
31. Kung Valdemo han red sig genom tolfmilars stad,
Men aldrig så var han mot lilla vännen glad.
32. Men sen så sade liten Stina förvisst:
„Jag undrar på att ni är så ängslig och tyst.“
33. „Skall jag ej vara ängslig, skall jag ej vara tyst,
Jag har sju styngar i mitt vänstra bryst.
34. Skall jag ej vara ängslig, skall jag ej fälla mod,
Uppå min vänstra sida där rinner hjärteblod.“

35. Kung Valdemo han red sig på sin kära faders gård,
Ja ute för honom hans kära far månd stå.
36. „God dag, god dag, kung Valdemo, min redelige son,
Hvar har du nu tagit en så blekander vän?“
37. „Hon må väl vara bleker och icke vara röd,
Hon har väl själf sett sin far och mor död.
38. Hon må väl vara bleker, hon må väl fälla mod,
Hon har väl själfver trampat uti sin far och moders blod.
39. „Och kära ni fader, I salar af min häst,
Och kära ni moder, I skaffen mig nu präst.
40. Och kära du min syster, du bäddar upp min säng,
Och kära du min broder, du fäster nu min vän.“
41. „Och väl kan jag fästa vännen efter din död,
Om du kan säkert säja, att hon för dig är mö.“
42. „Och intet annat har jag gjort henne förnär,
Än i den gröna lunden jag sof på hennes knä.
43. Adjö, farväll min fader, adjö, farväll min mor,
Adjö, farväll min syster, adjö, farväll min bror!
44. Adjö, farväll kär Stina, min allra kära vän,
Jag skiljs nu bort med kvida från dig, min kära vän.“
45. Om morgon innan dagen blef ljus,
Så var där tre lik i kung Valdemos hus.
46. Den ena var kung Valdemo, den andra var hans mö,
Uti löndom,
Den tredje var hans moder, i sorgen blef hon död.
Den sorgen var visst himma i vår ungdom.
-

b) Ellibrand och fröken Gyllenborg.

Pärnä.

1. Ack hör du fröken Gyllenborg, hvad jag nu säger dig,“ Uti

lunden: Vill du nu följa ur landet med mig?“ För

dem jag hafver tingat i min ungdom.

2. „Huru skall jag följa ur landet med dig?
Uti lunden.
Jag hafver så många, som vakta på mig.“
För dem jag hafver tingat i min ungdom.
3. Men Ellibrand han sadlar sin gångare grå,
Så rykte han fröken Gyllenborg däruppå.
4. Så redo de bägge ett litet stycke fram,
Där mötte fröken Gyllenborg sin förra fästeman.
5. „Och väl så känner jag den rödblommand kind,
Men inte så känner jag den hvita hermelin.“
6. „Kära min herre, I sägen icke så,
Det är ju så mången, som är hvarandra lik.“
7. Så redo de bägge alt till en grön lund,
Där lyste fröken Gyllenborg att hvila en stund.
8. Ellibrand la sitt hufvud i jumfrunens sköt;
Där somnade han en sömn så söt.
9. „Ack hör du nu Ellibrand, hvad jag säger dig,
Nu hörer jag min faders guldsmidda ljud.
10. Ack hör du nu Ellibrand, hvad jag säger dig,
Nu hörer jag min faders raska hofmän.“
11. „Ock hörer du din faders raska hofmän,
Så heter jag ock Ellibrand.

12. Men när som jag kommer till striden fram,
Du kära fröken Gyllenborg, nämn icke mitt namn.
13. Och när jag nu kommer till striden som mest,
Du kära fröken Gyllenborg, håll fast min häst.“
14. Det första slaget som Ellibrand slog,
Så slog han hennes fader och sju bröder med.
15. „Och hör du nu Ellibrand, du stillar ditt svärd,
Nu hafver du slagit min fader ihjäl.“
16. Och Ellibrand han torkade sitt blodiga svärd:
„Och vore du ej min fästemo, se detta vore du värd.“
17. Och Ellibrand han sadlar sin gångare grå,
Själ f lyfte han fröken Gyllenborg däruppå.
18. Och väl så redo de öfver trettimila skog,
Som inte han talte med henne ett ord.
19. „Och hör du Ellibrand hvad jag nu säger dig:
Hvarför så talar du ej mera med mig?“
20. „Jag orkar ej mera tala med dig,
Ty bloden den rinner så strid uti mig.“
21. Så redo de bägge till Ellibrands gård,
Och Ellibrands moder för honom mån de stå.
22. „Ack hör du Ellibrand, hvad jag nu säger dig:
Hvarför förer du en så bleker brud med dig?“
23. „Hon må nu vara blek och intet mera röd,
Hon hafver nu varit med på sin kära faders död.
24. Och kära min moder, I bädden upp min säng,
Sig lyster att hvila en sjuker ungersven.
25. Och kära min moder, I skaffen en präst,
Det tyckes behövas mig som allra mest.“
26. Om morgonen bitti när dagen var ljus
Då var det tre lik uti Ellibrands hus.

27. Den ena var Ellibrand, den andra var hans mö,
 Uti lunden,
 Den tredje var hans moder, af sorg var hon död,
 För dem jag hafver tingat i min ungdom.

2.

Liten Karin.

Esbo, Kyrkslätt, Pärnä.

Pärnä.

1. Och liten Karin tjänte på unga kungens gård, Hon

lyste som en stjär - na bland alla tärnor små.

2. Och liten Karin tjänte på unga kungens gård,
 Och unga kungen talte till liten Karin så:
3. „Och hör du liten Karin, säg vill du blifva min?
 Grå hästen och gullsalen dem vill jag gifva dig“
4. „Grå hästen och gullsalen dem passar jag ej på,
 Gif dem åt unga drottningen, låt mig med äran gå.“
5. „Och hör du liten Karin, säg vill du blifva min?
 Min rödaste gullkrona den vill jag gifva dig.“
6. „Din rödaste gullkrona den passar jag ej på,
 Gif den åt unga drottningen, låt mig med äran gå.“
7. „Och hör du liten Karin, säg vill du blifva min?
 Mitt halfva kungarike det vill jag gifva dig.“
8. „Ditt halfva kungarike det passar jag ej på,
 Gif det åt unga drottningen, låt mig med äran gå.“
9. „Och hör du liten Karin, vill du ej blifva min,
 Så skall jag låta sätta dig i spiketunnan in.“

10. „Och vill du låta sätta mig i spiketunnan in,
Guds änglar små se att jag oskyldig är därtill.“
11. De satte liten Karin i spiketunnan in,
Och konungens små svenner de rulla henne kring.
12. Då kom det ifrån himmelen två hvita dufvor ner,
De togo liten Karin, och strax så blef de tre.
13. Så kom två svarta korpar dit upp från helvete,
De togo unga kungen och strax så blef de tre.

3.

Kämpen Grimborg.

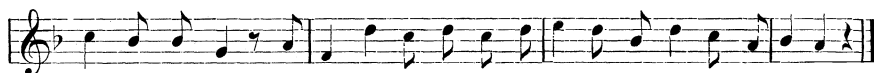
Ingå, Pojo, Sibbo.

a) *Pajo.*

Sibbo.

1. Och stallbroder sade till stallbror sin: „Och har du int tänkt att

gifta dig än?“Men hvem skall föra våra runor så väl Med den äran?

2. „Jag skall visa dig fästemö fin,
Men gå inte dit, det kostar ditt lif.“
Men hvem skall föra våra runor så väl
Med den äran?
3. „Kära min stallbroder, visa mig dit,
Sjutusen gyllingar det vill jag gifva dig.“
4. „Konungens dotter är så fager och så fin,
Men gå inte dit, det kostar ditt lif.“
5. Och Grimborg han salar sin gångare grå,
Sen rider han upp till konungens gål.
6. Han knappar på dörren med fingrarna små:
„Statt upp, sköna jungfru, dra läsen ifrå!“

7. „Låsen så hafver jag med stämpel fastsatt,
Att ingen så släpper jag in här i natt.“
8. Grimborg han tager upp dörren med kraft,
Att gångjärnen bägna och låsena brast.
9. Hastigt kom budet för konungen in:
„Grimborg han sofver hos dottern din.“
10. „Sofver nu Grimborg hos dottern min,
Då skall han komma aldrig mera ur min gäl.“
11. Kungen lät uppkalla kring och mäla sitt land,
Att de skulle vara till redo alla man.
12. De rände på dörren med stafrar och spjut:
„Är Grimborg där inne, visst kommer han ut.“
13. Grimborg han ut genom fönstret han såg,
Han såg intet himmelen för rök och eld.
14. „Kära mina hofmän, ni vänten liten stund,
Att jag får raska mig litet andorlund!“
15. Grimborg han ut genom dörren han spräng,
Femtusen hofmän för fötterna dog.
16. Somliga han sparka och somliga han slog,
Men femtusen hofmän för fötterna dog.
17. Grimborg tar jungfrun uti sin gulehvita lock,
Sen binder han henne vid saleknopp.
18. Grimborg han red och jungfrun månede löpa,
Så illa sina fötter hon månede sönderstöta.
19. Aldrig så var det en så liten en rot,
Det togo skinnstyckena af jungfrunes fot.
20. Aldrig så var det en så liten en sten
De togo skinnstyckena af jungfrunes ben.
21. Grimborg red öfver trettimila skog,
Aldrig talt han ett ord med sin jungfru så god.

22. Grimborg han breder ut kappan blå:
„Lyster sköna jungfrun att hvila där uppå?“
23. Grimborg tar jungfrun uti sin famn:
„Hvad tycker sköna jungfrun om en sådan en mau?“
24. „Er vill jag hålla för en herre så bård
Som ni hafver tatt mig från faders gål genom järn och stål.“
25. Och när som hon kommer till Grimborgs gål,
Ute för han Grimborgs moder hon står.
26. „Varen välkommen herr Grimborg här in,
Gå nu upp i höggafvelsbur och spela gulltärning med din unga fru!“
27. Kungen lät uppkalla och mäla sitt land,
Att de skulle vara tillreds hvarendaste man.
28. „Kära mina hofmän, ni kläder er ej så falskt,
Jag känner väl Grimborg, han är en vågehals.“
29. När som de kommo till Grimborgs gål,
Ute för dem Grimborgs moder hon står.
30. „Säjén för oss hvar som Grimborg han fins?“
„Grimborg han är upp i höggafvelsbur.“
31. De rände på dörren med stafrar och spjut:
„Fins Grimborg där inne, visst kommer han ut.“
32. Grimborg han ut genom fönstret han såg,
Han såg inte himmelen för rök och eld.
33. Grimborg han ut genom dörren han språng,
Sjutusen hofmän för fötterna dog.
34. Somliga han sparka och somliga han slog,
Men sjutusen hofmän för fötterna dog.
35. Grimborg han salar sin gångare grå,
Sen rider han till konungens gål.
36. „Hvad gjorde du af de hofmän jag skicka dig i går?“
„De ligga på min gål alla slagna såsom får.“

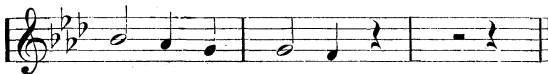
37. „Ligger de på din gål alla slagna såsom får,
Men så skall du aldrig mera komma ur min gål.“
38. Grimborg han svänger sin gångare om,
Alla kungens tjänare slog alla på en gång.
39. Grimborg han torkar sin värja rö:
„Vor int ni en konung, skull ni rätt nu ligga dö.“
43. Grimborg han torkar sitt blodiga svärd:
„Och vor ni int min svärfar, så vor ni detta värd.“
41. „Och kära Grimborg, du stilla ditt svärd,
Min dotter har du, och den äst du värd.“
Men hvem kan föra våra runor så väl
Med den äran?

b) *Ingå.*

1. Och stallbroder tal-te till stallbroder sin: „Har du ej

lust att gifta dig än?“ Och hvem skall föra våra runor så

väl Med den äran?

2. „Och fuller så vet jag af en jungfru så rik,
Och friar du till henne, så kostar det ditt lif.“
Och hvem skall föra våra runor så väl
Med den äran?
3. „Och dig skall jag gifva min gångare hvit,
Om du följer med och visar mig dit.“
4. „Och intet vill jag ha din gångare hvit,
Men nog skall jag följa med och visa dig dit.“

5. Så redo de båda öfver en bro
Där tio par kvarnar gingo i blod.
6. Sen redo de båda öfver en dam,
Där rann intet vatten, men kämpablod fram.
7. Och när som de kommo till sköna jungfruns gård,
Sju blodiga hufvun på staffarna.
8. Och när som de kommo litet längre fram,
Där står sköna jungfruns fader med toltusen man.
9. Men Grimborg han sparka och Grimborg han slog,
Och toltusen kämpar för Grimborgs fötter dog.
10. Och Grimborg han sig till jungfruburen går:
„Stig upp, sköna jungfru, tag låsen från!“
11. „Nej, jag är en konungadotter så fin,
Och intet behöfver jag släppa dig in.“
12. Grimborg på dörren till jungfruburen sprang,
Så att gångjärnen de krokna och låsen de sang.
13. Och Grimborg han satt sig på förgyllene stol:
„Kom hit, sköna jungfru, drag af mig mina skor.“
14. „Nej, jag är en konungadotter så god,
Och intet så drar jag af dig dina skor.“
15. Och Grimborg han stickna vid sköna jungfruns ord,
Han sprang upp i sängen med strumpor och skor.
16. Där sof han sedan tils dagen var blå:
„Stig upp, sköna jungfru, följ med mig härifrån!“
17. „Nej, jag är en konungadotter så grann,
Och intet så vill jag ha dig till man.“
18. Så tog han sköna jungfrun i fagergulan lock,
Och fäste den fast vid sin sadelknopp.
19. Och så rider han genom sju milan skog,
Utän att tala ett endaste ord,

20. Och inte fans på vägen den minstaste sten,
Som inte tog ett stycke af sköna jungfruns ben.
21. Och inte fans på vägen den minstaste rot,
Som inte tog ett stycke från sköna jungfruns fot.
22. Och Grimborg han rider sig ut i en lund:
„Och lyster sköna jungfrun nu hvila en stund?“
23. Och Grimborg han breder ut sin kappa så blå:
„Kom hit, sköna jungfru, och hvila här uppå!“
24. Och vill du nu hålla mig för herre och man,
Eller vill du fara hem i ditt eget land?“
25. „Nej dig vill jag hålla för herre och man,
Som har mig så fört genom sju konungaland.“
Men hvem skall föra våra runor så väl
Med den äran?

4.

Skön Anna.

Ingå, Karis, Pojo.

a) Karis.

1. „God dag, god dag, min skön Anna i dag, Skön Anna min
rosa och min blomma! Mig skall du följa i främmande
land Och rö - - da gull - - kro - nan själf bä - - - ra.“

2. „Nej intet vill jag följa dig i främmande land
Och röda gullkronan få bära;
Till mig hafver friat en annan en ren,
Åt den jag tillbjuder min ära.“

3. „Bjud dig äran och bjud dig hvem som vill,
Skön Anna min rosa och min blomma,
Och mig skall du följa i främmande land
Och röde gullkronan få bära.“
4. „Nej intet skall jag kunna följa dig i främmande land
Och röde gullkronan få bära,
Förrän du räcker mig din fulltrogna hand,
Att jag ock må bära den med ära “
5. De lefde i åren, de lefde i sju,
Sju söner de aflade tillsammans;
Men när det led till det åttonde år,
Då fäste sig herr Peder en annan.
6. Skön Anna hon går sig till svärmodren in,
Kalla henne fru och furstinna:
„Männe herr Peder låter viga sig med mig i dag,
Att jag skall röde gullkronan få bära?“
7. Svärmodren går sig till herr Peder in:
„Ett, hvad jag dig ville fråga;
Skall du låta viga dig med skön Anna i dag,
Att hon skall röde gullkronan få bära?“
8. Herr Peder han går sig till skön Anna in:
„Ett, hvad jag dig ville fråga;
Hvad vill du din unga brud till morgongåfva ge,
För att få hennes vänskap bekomma?“
9. „Åt henne vill jag gifva mina utslitna skor,
Som jag har utslitit med möda,
Åt henne vill jag gifva mina små söner sju,
Som jag hafver uppburit med möda.
10. Åt henne vill jag gifva mina stålkvarnar sju
Som löper mellan Dannemark och Sverge.
Ej malas där hvete, ej malas där gryn,
Där malas ju ideliga mandel.“
11. Skön Anna hon går sig till svärmodren in,
Och kalla henne fru och furstinna:
„Hur skall jag nu töras i gröna gången gå
Och se huru brölloppsskaran rustar?“

12. „Hvarföre skall du ej töras i gröna gången gå,
Att se huru bröllopskaran rustar?
Men först så skall du springa i höga luften upp
Och ömsa uppå dig granna kläder.“
13. Och hastigt skön Anna i höga luften sprang,
Och ömsa på sig granna kläder.
Hastigt skön Anna i gröna gången går,
Att se huru bröllopskaran rustar.
14. Skön Anna hon går sig till svärmodren in,
Och kalla henne fru och furstinna:
„Hur skall jag nu tordas i brudasalen in,
Till att unga bruden beskåda?“
15. „Hvarföre skall du icke tordas i brudasalen in,
Till att unga bruden beskåda?
Först skall du springa i höga luften upp,
Och sen skall du ömsa på dig svarta kläder.“
16. Hastigt skön Anna i höga luften sprang,
Och ömsa uppå sig svarta kläder och guldbälte;
Hastigt skön Anna i brudasalen går
Med alla sina sju små söner.
17. Skön Anna hon går sig i brudasalen in,
När röda vinet började kringskänkas.
För hvar och en gång hon på herr Peder ser,
Strida tårar kring vinglasets stänkte.
18. Unga bruden sade till herr Peder så:
„Ett hvad jag dig ville fråga;
Hvad är det för en enkefru, som uppå golfvet går?
Hon faller ju så modiga tårar.“
19. „Och det är ingen enkefru, fastän dig tyckes så“ —
Så mände han unga bruden svara —
„Det är en ung flicka, som bortmist sin far och mor i år,
Däröfver hon bittert mände gråta.“
20. Unga bruden sade till herr Peder så:
„Ett, hvad jag dig ville fråga;
Hvad är det för sju små herrar som uppå golfvet gå?
De bära ju sin kära faders vapen.“

21. „Sanningen måste jag säga för dig,
Sanningen kan jag ej dölja;
Det är ju skön Anna, kära fästekvinnan min,
Med henne har jag afat sju söner.“
22. „Är denna skön Anna, kär systeren min.
Som i Österlanden blefvo bortröfvad?
Min moder har ej haft någon nöjsamer dag,
Alt sen hon skön Anna bortmiste.“
23. Unga bruden hon kastar en halfver gullring,
Och skön Anna hon kastar den andra.
Och två så söta syskon så voro de då,
Att ringarna de runno tillsammans
24. „Tack vare nu Gud i himmelens höjd,
Tack vare, som min ära bevarte!
Och lefven tillsammans, som ni har lefvat förr,
Men eder vill jag aldere åtskilja.“
25. „Jag hafver en broder hit upp i land,
En mycket rik och mäktiger herre;
Åt honom vill jag skänka min unga brud i dag,
Men skön Anna vill jag själfver behålla.“

b) **Skön Anna och herr Peder.**

Kyrkslätt.

1. Skön Anna hon in till sin fostermoder gick,
Och kalla henne fru och furstiinna:
„Och får jag nu trolofvas med herr Peder i dag,
Ty det är min endaste begäran?“
2. Och fostermodern in till herr Peder gick;
Herr Peder satt och räkna gullet det röda:
„Skall du int trolofvas med skön Anna i dag,
Ty det är skön Annas endaste begäran?“
3. „Och int trolofvas jag med skön Anna i dag,
Ej håller må hon detta begära;
Ty jag har en annan, som jag har friat till,
En annan, som jag tillbjuder äran.“

4. „Och hvad så skall du vällan gifva då
Skön Anna till morgongåfva?“
„Åt henna vill jag ge mina utslitna skor,
Som jag har slitit med äran.
5. Åt henna vill jag gifva mina söner sju,
Som jag har aflat med henna;
Åt henna vill jag gifva mina stålkvarnar sju,
Som går emellan Dannemark och Sverge.
6. Och inte går det råg och inte går det malt,
Bara ideliga mandel på den kvarnen.“
7. Skön Anna hon in till sin fostermoder gick,
Och kalla henna fru och furstinna:
„Och får jag nu lof på gröna vällen gå
Och se, hur den brudaskaran rustar?“
8. „Jo, hvarför får du inte dit vällan gå,
Min rosa och fagraste lilja;
Men först skall du opp i höga loftet gå
Och kläda på dig svarta kläder.“
9. Skön Anna hon opp i höga loftet gick
Och klädde på sig svarta kläder,
Och hastigt sen skön Anna till gröna vällen gick
Med alla sina sju söner.
10. Skön Anna hon in till sin fostermoder gick,
Och kalla henna fru och furstinna:
„Och får jag nu lof i brudaskaran gå
Och se, hur den brudaskaran dansar?“
11. „Jo, hvarför int skall du i brudasalen gå,
Min rosa och fagraste lilja;
Men först skall du i höga loftet gå
Och sätta kring dig röda gullskärpet.“
12. Skön Anna hon upp till höga loftet gick
Och satte kring sig röda gullskärpet.
Så hastigt hon sedan i brudasalen gick,
Där vinet begynte kringskänkas.

13. Unga bruden talte till två svenner små:
„Hvad är det för små herrar, som här på golfvet gå
Och bära min kära faders vapen?“
14. Och unga bruden talte till två svenner små:
„Hvad är det för en enkefru, som här på golfvet går
Och fäller så modiga tårar?“
15. „Sanningen måste jag säga åt dig,
Jag kan den ej längre fördölja:
Det är skön Anna, kär fästekvinnan min,
Med henna jag har aflat sju söner.“
16. Unga bruden kasta ena halfva gullring,
Och skön Anna den andra halfva.
Så söta, så söta de syskonen voro då,
Att ringarne runno tillsammans.
17. „O Herre Gud i himmeln, som min ära bevarat har!
Ty det är ju skön Anna, kär systemen min,
Som blef bortstulen ifrån österlanden!“
18. „Skön Anna, dig tar jag till käraste vif,
Min rosa och fagraste lilja!
Unga bruden ger jag åt broderen min,
Som är en så välduger konung.“

5.

Peder och liten Stina.

Ingå, Karis, Pojo, Pärnä.

a) Karis.

1. Herr Peder och li - ten Sti - na de så - to till bords. Den
älskog ville vi be - - gyn-na. De talte sins - i - mil-lan så

många skämtför - da ord. Allra kä - ri - - stan min,
 Jag kan eder al - de - rig för - - glömma.

2. Liten Stina sade till herr Peder så:
 Den älskog ville vi begynna.
 „När skall edert bröllop stå?“
 Allra käristan min,
 Jag kan eder alderig förglömma.
3. „Mitt bröllop skall stå så högt upp i ort,
 Att ingen skön jungfru dit kommer fort.“
4. „Skall edert bröllop stå så högt upp i ort,
 Och blifver jag bjuden, visst kommer jag fort“
5. „Mitt bröllop skall stå så högt upp i land,
 Att ingen skön jungfru dit komma kan.“
6. „Skall edert bröllop stå högt upp i land,
 Att ingen skön jungfru dit komma kan?“
7. Herr Peder han gjorde brede-bords språng,
 Att gullspårena långt ner och benena sång.
8. Herr Peder låter till bröllop göra,
 Och liten Stina lät sina bröllopskläder utskära.
9. Och tröjan den var utaf skarlakan röd,
 Och kjortelen var utaf mantel så fin.
10. Och förklet det var utaf pärlor och gull,
 Och fingrena utaf ädela stenar så full.
11. Liten Stina lät sko sin gångare grå,
 Som int har varit salad på femton år.
12. Liten Stina red sig öfver en ström,
 Och hennas hästar de lopp på röde gullsöm.

13. Liten Stina red sig öfver en bro,
Hennas hästar de lopp på röde gullsko.
14. Hon hastar sig väl och hon skyndar sig fram,
Hon skyndar sig dit, hon såg ljusena brann.
15. Liten Stina red sig på herr Peders gård,
Så binder hon hästen vid äppelagård.
16. Hertingen ut genom fönstret såg:
„Är här en skön jungfru på gården vår?”
17. Är här en skön jungfru på gården vår?
Fagrare jungfru jag aldrig såg.“
18. „Det är herr Peders frilla så rik,
Alder vi sågom hennes gelik.
19. Och mera gull hafver hon på sin finger små,
Som herr Peder eger på brudstolar två
20. Och mera gull hafver hon på sin kjortelfäll,
Som herr Peder eger i hela sitt våld.“
21. „Är här en skön jungfru på gården min,
Så bjuden henne in på mjöd och vin.“
22. Herr Peder tog stolen, bjöd jungfrun sitta ner:
„För dig har jag blandat både mjöd och vin.“
23. „Ej lyster mig mjöd, ej lyster mig vin,
Men får jag lof att sitta vid unga bruden din?”
24. „Ej lyster dig mjöd, ej lyster dig vin,
Men intet får du sitta vid unga bruden min.“
25. Liten Stina går sig till herr Peders äppelagård,
Där hängde hon sig upp med sitt gullgula hår.
26. Hastigt kom budet för herr Peder in:
„Liten Stina härger död i äppelgården din.“
27. Herr Peder opp utaf sängen sprang,
Han sparkar upp dören, att läsena sång.

28. Herr Peder satt spjutet emot en rot,
Att udden den togo hans hjärta emot.
29. Herr Peder satte spjutet emot en sten,
Att udden den togo hans hjärta till men.
30. Där uttrann både vatten och blod,
Som vattnet uti rinnande flod.
31. Om morgonen innan dagen blef ljus,
Så var där tri lik i herr Peders hus
32. Den förste var herr Peder, den andra var hans mor.
Den älskog ville vi begynna.
Den tredje var unga bruden, i sorgen blef hon död.
Allra kärestan min
Jag kan eder alderig förglömma.

b) Melodi från *Pöjo*.

1. Herr Peder och li - ten Kerstin de su - to öf - ver bord. Den
äl - - skog sko - la vi be - - gyn - na. De
talte så många skäm - ti - ga ord. Allra kä - re - stan
min, Jag kan eder aldrig för - - glömma.

6.

Den bortsålda.

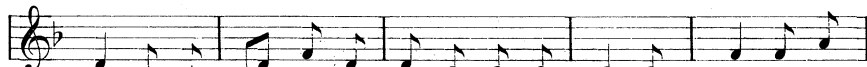
Helsinge, Ingå, Ó. N.

*)

a) Helsinge.

1. Min fader och min moder de ledo en stor nöd, De

sålde mig bort för en liten beta bröd, De sålde mig

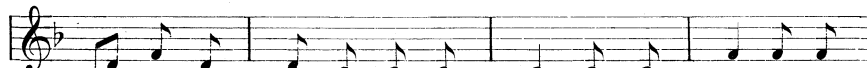

bort för en liten beta bröd.

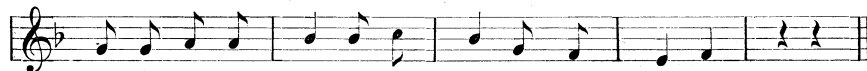
**)

4. Hör du min fader, som hållit mig så kär, Sälj bort dina

går - dar och lös mig här - - i - - - från, Att jag icke må

komma till det hed-ni-ska land För att vandra!

2. Sjömännen hifva sina åror öfver bord,
Skön Anna hon vrider sina händer uti blod.
3. „Och hören I sjömänner, vänten litet än,
Jag ser min fader komma, alt på en grönan äng.
4. Hör du min fader, som hållit mig så kär,
Sälj bort dina gårdar och lös mig härifrån,
Att jag icke må komma till det hedniska land
För att vandra!“
5. „Gårdarna hafver jag icke fler än fem,
Och aldrig bortsäljer jag någon utaf dem.
Och du må gärna komma till det hedniska land
För att vandra.“

*) Melodi till v. 1, 2, 3, 6, 7, 10, 11, 14, 15, 18, 19.

**) Melodi till v. 4, 5, 8, 9, 12, 13, 16, 17, 20, 21.

6. Sjömännen hifva sina åror öfver bord,
Skön Anna hon vrider sina händer uti blod.
7. „Och hören I sjömänner, vänten litet än,
Jag ser min moder komma alt på en grönan äng.
8. Hör du min moder, som hållit mig så kär,
Sälj bort dina sjalar och lös mig härifrån,
Att jag icke må komma till det hedniska land
För att vandra!“
9. „Sjalarna hafver jag icke fler än fem,
Men aldrig bortsäljer jag någon utaf dem,
Och du må gärna komma till det hedniska land
För att vandra.“
10. Sjömännen hifva sina åror öfver bord,
Skön Anna hon vrider sina händer uti blod.
11. „Och hören I sjömänner, vänten litet än,
Jag ser min syster komma alt på en grönan äng.
12. Hör du min syster, som hållit mig så kär,
Sälj bort dina ringar och lös mig härifrån,
Att jag icke må komma till det hedniska land
För att vandra!“
13. „Ringarna hafver jag icke fler än fem,
Och aldrig bortsäljer jag någon utaf dem,
Och du må gärna komma till det hedniska land
För att vandra.“
14. Sjömännen hifva sina åror öfver bord,
Skön Anna hon vrider sina händer uti blod.
15. „Och hören I sjömänner, vänten litet än,
Jag ser min broder komma, alt på en grönan äng.
16. Hör du min broder, som hållit mig så kär,
Sälj bort dina pistoler och lös mig härifrån,
Att jag icke må komma till det hedniska land
För att vandra!“

17. „Pistolerna hafver jag icke fler än fem,
Och aldrig bortsäljer jag någon utaf dem,
Och du må gärna komma till det hedniska land
För att vandra.“
18. Sjömännen hifva sina åror öfver bord,
Skön Anna hon vrider sina händer uti blod.
19. „Och hören I sjömänner, vänten litet än,
Jag ser min fästman komma, alt på en grönan äng.
20. Hör du min fästman, som hållit mig så kär,
Sälj bort dina sadlar och lös mig härifrån,
Att jag icke må komma till det hedniska land
För att vandra!“
21. „Sadlarna hafver jag icke fler än två,
Den ena skall jag sälja, den andra skall du få,
Att du icke må komma till det hedniska land
För att vandra.“

b) *Ingå.*

1. Det bodde en bonde alt ute på en ö, Han
sålde bort sin dotter alt för ett stycke brö. Han
sålde bort sin dotter alt för ett stycke brö.

2. Sjömännen de lade sina åror ut att ro,
Och sköna jungfrun gråter, som hon kan gråta blod.
3. „Ack hören I sjömänner, I dröjen väl en stund,
Jag ser min fader komma, han är i rosenlund.
4. Ack hören I min fader, ni var mig alltid huld,
Ni säljer väl ert hemman att lösa ut min skuld!“

5. „Och hemman så hafver jag ej flera än fem,
Men intet jag bortsäljer för att lösa dig igen.“
6. Sjomännen de lade sina åror ut att ro,
Och sköna jungfrun gråter, som hon kan gråta blod.
7. „Ack hören I sjömänner, I dröjen väl en stund,
Jag ser min moder komma, hon är i rosenlund.
8. Ack hören I min moder, ni var mig alltid huld,
Ni säljer väl edra guldringar att lösa ut min skuld?“
9. „Guldringar hafver jag ej flera än fem,
Men ingen jag bortsäljer för att lösa dig igen.“
10. Sjomännen de lade sina åror ut att ro,
Och sköna jungfrun gråter, som hon kan gråta blod.
11. „Ack hören I sjömänner, I dröjen väl en stund,
Jag ser min broder komma, han är i rosenlund.
12. Ack hören I min broder, ni var mig alltid huld,
Ni säljer väl edra guldskrin att lösa ut min skuld?“
13. „Guldskrin så hafver jag ej flera än fem,
Men intet jag bortsäljer för att lösa dig igen.“
14. Sjomännen de lade sina åror ut att ro,
Och sköna jungfrun gråter, som hon kan gråta blod.
15. „Ack hören I sjömänner, I dröjen väl en stund,
Jag ser min fästman komma, han är i rosenlund.
16. Ack hören I min fästman, ni var mig alltid huld,
Ni säljer väl er guldkrona att lösa ut min skuld?“
17. „Och guldkronor hafver jag ej flera än som två,
Den ena står i brudlått, den andra kan du få.“

c) Ö. N.

1. När sjö männer lyfta sina å - ror öfver bord, Och
 sköna jungfrun vrider si - na händer uti blod. Ty
 hon skall nu föras till det ju - - di - ska land att fördärfvas.

2. „Kära ni sjömänner, ni töfven litet än,
 Törhända att min fader kan lösa mig igen,
 Förrän jag skall föras till det judiska land att fördärfvas.
3. Kära ni min fader, ni viljen mig så väl,
 Ni säljen edra gårdar och lösen mig igen,
 Förrän jag“ o. s. v.
4. „Gårdarna dem hafver jag flere än fem,
 Men ingen del skall säljas och lösa dig igen,
 Ty du skall nu“ o. s. v.
5. När sjömännerna lyfta sina åror öfver bord,
 Och sköna jungfrun vrider sina händer uti blod,
 Ty hon skall o. s. v.
6. „Kära ni min moder, ni viljen mig så väl,
 Ni säljen edra ringar och lösen mig igen,
 Förrän jag“ o. s. v.
7. „Ringarna hafver jag flere än fem,
 Men ingen del skall säljas och lösa dig igen,
 Ty du skall nu“ o. s. v.
8. Sjomännerna lyfta sina åror öfver bord,
 Och sköna jungfrun vrider sina händer uti blod,
 Ty hon skall nu o. s. v.
9. „Kära du min broder, du vill mig så väl,
 Du säljer dina klockor och löser mig igen,
 Förrän jag skall“ o. s. v.

10. „Klockorna hafver jag flere än som fem,
Men ingen del skall säljas och lösa dig igen,
Ty du skall“ o. s. v.
11. Sjömännerna lyfta sina åror öfver bord,
Och sköna jungfrun vrider sina händer uti blod,
Ty hon skall o. s. v.
12. Kära du min syster, du vill mig så väl,
Du säljer dina klädningar och löser mig igen,
Förrän jag skall“ o. s. v.
13. „Och klädningar hafver jag flere än fem,
Men ingen del skall säljas och lösa dig igen,
Ty du skall“ o. s. v.
14. Sjömännerna lyfta sina åror öfver bord,
Och sköna jungfrun vrider sina händer uti blod,
Ty hon skall o. s. v.
15. „Käre du min fästman, du vill mig så väl,
Du säljer dina kronor och löser mig igen,
Förrän jag skall“ o. s. v.
16. „Kronorna hafver jag flere än två,
Den ena skall jag sälja, den andra skall du få,
Ty aldrig skall du föras till det judiska land att fördärfvas.“

7.

De två systrarna.

Lappträsk, Ö. N.

a) Lappträsk.

1. Där bodde en bonde up-på en ö, Ty Dannemark ligger så
vi-da; Han ha--de två döttrar och bägge var de mö. De
rodde uppå sjön*) med de å-ror.

*) I en annan uppteckning från Lappträsk: De rodde uppå sjön utan åror.

2. Systemen sade till systemen sin,
Ty Dannemarken ligger så vida:
„Vi ska till sjöstrand och tvätta våra ben.“
De rodde uppå sjön med de åror.
3. Den yngre hon satte sig ut på en sten,
Där stufvade den äldre den yngre uti sjön.
4. „Och käraste du min syster, du hjälp mig i land,
Dig så vill jag gifva mina guldringar fem.“
5. „Din guldringar fem dem får jag väl ändå,
Men aldrig skall du mer på Guds gröna jorden gå.“
6. „Och käraste du min syster, du hjälp mig i land,
Dig så vill jag gifva mitt guldbälte röd.“
7. „Ditt guldbälte röd det får jag väl ändå,
Men aldrig skall du mer på Guds gröna jorden gå.“
8. „Och käraste du min syster, du hjälp mig i land,
Dig så vill jag gifva min guldkrona röd.“
9. „Din guldkrona röd den får jag väl ändå,
Men aldrig skall du mer på Guds gröna jorden gå.“
10. „Och käraste du min syster, du hjälp mig i land,
Och dig så vill jag gifva min unga fästeman.“
11. „Din unga fästeman den får jag väl ändå,
Men aldrig skall du mer på Guds gröna jorden gå.“
12. Det bodde en spelman invid den strand,
Han såg ut på sjön hvar liket sam.
13. På stranden unga jungfrun upp han tar,
Och gör utaf henne en harpa så rar.
14. Han tar den jungfruns snöhvita bröst,
Den harpan månd klinga med ljufvelig röst
15. Så tog han den jungfruns fingrar små,
Och gjorde i harpan skrufvar därå,

16. Så tog han den jungfruns gullgula hår,
Och gjorde harposträngar därå.
17. Första gången han på harpan slog,
Så blekna bruden på bägge sina kind.
18. Andra gången han på harpan slog,
Så knicknade bruden till golfvet ned.
19. Tredje gången han på harpan slog,
Ty Dannemarken ligger så vida,
Så remnade murarna och fönstret sprang.
De rodde uppå sjön med de åror.

b) Ö. N.

1. Där bodde en fi-ska-re up-på vår ö, För Dannemarken
ligger här så vi-da; Han hade två döttrar och bägge var de
mö. De rodde ut-i sjöar med de å-ror.

2. Den äldre hon sade till den yngre så,
För Dannemarken ligger här så vida:
„Vi skall gå ner till stranden och leka på sand.“
De rodde uti sjöar med de åror.
3. Den yngre gick före, hon glimmade som en sol,
Den äldre kom efter, så svart som en jord.
4. Den yngre gick före med utslaget hår,
Den äldre kom efter med sju falska råd.
5. Den yngre hon satte sig ned på en sten,
Den äldre kom efter, sköt henne i sjön.

6. „Kära du min syster, kom hjälp mig i land,
Så vill jag dig gifva min röda guld pall.“
7. „Din röda guld pall den får jag väl ändå,
Men aldrig skall du mera på Guds gröna jord gå.“
8. „Kära du min syster, kom hjälp mig i land,
Åt dig så vill jag gifva mitt halfva Sverges land.“
9. „Ditt halfva Sverges land det får jag väl ändå,
Men aldrig skall du mera på Guds gröna jord gå.“
10. „Kära du min syster, kom hjälp mig i land,
Åt dig så vill jag gifva min unga fästeman.“
11. „Din unga fästeman den får jag väl ändå,
Men aldrig skall du mera på Guds gröna jord gå.“
12. Där bodde en skeppare ett stycke ifrån,
För Dannemarken ligger här så vida;
Han hörde på jungfruns ynkeliga lät.
De rodde uti sjöar med de åror.

8.

Hertig Fröjdenborg och fröken Adling.

Pojo, Pärnä, Sibbo, Snappertuna, Ö. N.

a) Snappertuna.

1. Fröken Adling går sig ut i ro - sen - de - gård, För alt hvad som

kärt är i värl - den, Att plocka de rosor båd hvita och

blå. Mig tyckes det är tungt till att lef - - - va.

2. Herting Fröjdenborg ut genom fönstret såg,
För alt hvad som kärt är i världen;
Så fick han se hvar fröken Adling går,
Mig tyckes det är tungt till att lefva.
3. Herting Fröjdenborg tar sin hatt under arm,
Så går han sig för fröken Adling fram.
4. Han klappa fröken Adling på blomröda kind:
„Jag önskar du vore allra kärestan min.“
5. „Käre herting Fröjdenborg, I sägen icke så,
Jag fruktar min fader det veta får.“
6. „Vete hvad han veta vill,
Jag bjuder intet annat än äran därtill.“
7. Där stodo två tärnor och hörde därpå,
De måste nu för konungen ingå.
8. Sedan de kommo för konungen in:
„Herting Fröjdenborg lockar kär dotteren din.“
9. „Och lockar herting Fröjdenborg kär dotteren min,
Så skall jag låta sätta honom i tornet in.“
10. Och konungen talte till småsvennerna så:
„Sätten herting Fröjdenborg i tornet blå.“
11. De satte herting Fröjdenborg i tornet då:
„Här skall du nu sitta i femton år.“
12. Fröken Adling går sig till rosendegård,
Att plocka de rosor båd hvita och blå.
13. Konungen ut genom fönstret såg,
Där fick han se hvar fröken Adling går.
14. Och konungen talte till småsvennerna så:
„I bedjen fröken Adling att för mig komma in.“
15. De talte till fröken Adling altså:
„Du måste nu för din fader ingå.“

16. „Huru skall jag kunna för min fader ingå,
Han har intet velat se mig på femton år.“
17. Fröken Adling in genom dörren steg,
Hennes fader henne med vreda ögon neg.
18. Konungen talte till fröken Adling så:
„Hvad gjorde du till rosendegård?“
19. „Jag hämtade rosor båd hvita och blå,
Att binda herting Fröjdenborg en krans därutå.“
20. „Och har du intet glömt herting Fröjdenborg än,
Så skall jag göra på din kärlek ett sådant godt slut.“
21. „Nej om jag lefde i hundrade år,
Men herting Fröjdenborg aldrig ur mitt minne går.“
22. Och konungen talte till små svennerna så:
„Tagen herting Fröjdenborg ur tornet blå.“
23. De togo herting Fröjdenborg ur tornet blå,
Hans hår var grått, hans skägg likaså.
24. „Här hafver jag sittat i femton år,
Mig tyckes det har varit dagarna två.
25. Men om jag i dag skulle mista mitt lif,
Så mister jag det på ett ädelt kort vis.“
26. De bundo herting Fröjdenborg vid ett träd,
Där slaktade de honom som bönder slakta få.
27. De lade herting Fröjdenborg uppå en disk,
Där rensa de honom som bönder rensa fisk.
28. De voro två tärnor som stodo där näst,
De togo herting Fröjdenborgs hjärta så färskt.
29. De togo herting Fröjdenborgs hjärta så färskt,
Att göra fröken Adling en kostelig rätt.
30. När rätten var lagad och färdig var gjord,
Så buro de den in på fröken Adlings bord.

31. Och fröken Adling satt med ett bedröfvadt mod,
Hon viste väl hvad pina herting Fröjdenborg utstod.
32. „Hvad är det för en rederlig kosträtt?
Mig tyckes mitt hjärta blir så förskräkt.“
33. „Det är herting Fröjdenborgs hjärta så färskt,
De laga åt fröken Adling en rederlig kosträtt.“
34. „Är det nu herting Fröjdenborgs hjärta så färskt,
Då skall det visst blifva min sista rätt.
35. Och hämtan nu in de vinglasena två,
Därur så skall jag dricka min Fröjdenborgs skål.
36. Och hämtan in ett glas med mjöd,
Därur så skall jag dricka mig själfver till död“
37. Och första drycken fröken Adling ur mjödglaset drack,
Hennes ögon runno och hennes hjärta sprack.
38. Hastigt kom budet för konungen in:
„Fröken Adling ligger död i kammaren sin.“
39. Konungen ut genom dörren sprang,
Att spikana remna och låsen de sang.
40. „Ack herre Gud, trösta mig arme man!
Nu har jag förrådt mitt endasta barn.
41. Och hafver jag vetat deras trohet så stark,
Jag sku int ha gjort det för hundratusen mark.
42. Och har jag nu vetat deras trohet så huld,
Jag har intet gjort det för hundra tunnor guld.“
43. De la de två liken uppå en bår,
Båd fröknar och jungfrur de krusa deras hår.
44. De la de två liken uti en graf,
Där sofva de sött till domedag.
45. Där växer en lind uppå deras graf,
Där ständar hon grön intill domedag.

46. Den linden hon växer öfver kyrkokamb,
Det ena bladet tager det andra i famn.

47. Nu är denna visan slut,
För alt hvad kärt är i världen.
Jag önskar att ingen i världen kunde så stå ut.
Mig tyckes det är tungt till att lefva.

b) *Sibbo* (fragment).

1. Fröken A - de - lin hon gångar sig i ro - sen - de - gård; Hon
plockar där rosor både sto - ra och små. Mig tyckes det är
tungt till att lef - - va.

2. Hörten Fröjdenborg han sätter sin hatt under arm,
Så går han dit som fröken Adelin hon går.
Mig tyckes det är tungt till att lefva.

c) Melodi från *Pojo*.

Fröken Adling gångar sig i ro - sen - de - lund, För alt hvad som
kärt är i värl - den, Att plocka de rosor båd stora och
små. Mig tyckes det är tungt till att lef - - - va.

9.

Konungabarnen.

Pärnä.

1. Det var två ädla ko-nun-ga - barn, De lofte hvar - an - nau sin
tro. Älskog och en god vil - - ja Dem bägge till-
sammans drog.

2. „Ack hör ni min sköna jungfru,
Hur skulle jag komma till er?
Här falla så starka strömmar
Emellan eder och mig.“
3. „I kläden af er kläder
Och simmen med er hand.
Jag tänder upp ljus i lyktan,
Där skolen I komma i land.“
4. Där stod en ond människa
Och lyddes på deras tal:
„Den vänskap skall jag åtskilja,
Den stund jag lefva må.“
5. „Ack hör ni min kära fader,
Hvad jag eder säga må;
Är mig lof gå till örtagård,
Där de små örter stå?“
6. „Dig är lof gå till örtagård,
Där de små örter stå,
Men väck upp din yngsta syster,
Hon skall väl med dig gå.“
7. „Ack hör ni min kära fader,
Hvad jag eder säga må;

Är mig lof gå till sjögastrand
Och hälsa på den hvita sand?"

8. „Dig är lof gå till sjögastrand
Och hälsa på den hvita sand,
Du väck upp din yngsta broder,
Han följer dig till den strand.“
9. „Min syster och bror de äro så klen,
De kunna ej stort förstå,
De kunna dock icke åtskilja
De rosor bland ogräset stå.“
10. Den jungfrun går så sörjande
Alt till den hvita sjöstrand.
Så kom hon till en fiskare,
Som fiskade vid ett land.
11. „Ack hör ni min kära fiskare,
Hvad jag eder säga må:
Fann ni någon ädel konungason
Här drunkna i böljan blå?“
12. „Fiskat hafver jag i allan natt
Vid landet med min lilla båt,
Jag fann en ädel konungason
Här drunkna i böljan blå.“
13. Hon tog guldkedjan af sin hals
Och guldringar af sin hand.
Det gaf hon åt den fiskare
Och tager själf liket i famn.
14. „O fiskare, säg min moder godnatt,
Min fader och min bror,
Därtill också min syskon små,
Jag ser dem aldrig mer.“
15. Hälsa dem alla med ett ord,
Och bed dem ej hafva harm;
Jag sänker mig ner i hafsens djup
Och har min käresta i famn.“

16. Men ack hvad jämmer och stor sorg
Blef då i konungens land!
Konungens dotter var då död,
Också en konungsson.
17. Ty konungens var nu död
Och drunkna i böljan blå,
Därtill också en konungsson.
De voro skön båda två.
18. Men skam så få den människa,
Ja himlen gifve henne skam,
Som släkte ut ljuset ur lyktan
Som konungens son eftersam.

10.

Rosen lilla.

Helsinge, Karis, Kyrkslätt, Lapträsk, Pärnä, Sjundea, Ö. N.

a) Ö. N.

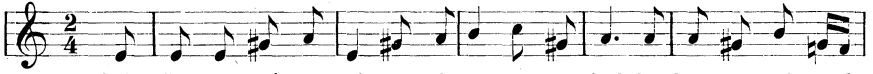
1. Hertigen tjänte på konungens gård, Med ä - ra och med
ed. Han tjänte där jämt ut - - i femton år. I
vandren nu så varlig!

2. Han tjänte ock där för en ganska ringa lön,
Med ära och med ed.
För att han skull få Rosen lilla till sin fästemö.
I vandren nu så varlig!
3. När konungen detta förnam,
Så skickade han hertigen till främmande land.
4. Hertigen sade till Rosen lilla så:
„Vänt på mig i tjugu år, ja vänt i tjugutvå.“

5. Det råkete knappast i halft annat år,
Förrän Rosen lilla brud skulle stå.
6. Rosen lilla skrifver ett bref och försann,
Så förer hon det själf uti skepparens hand.
7. Rosen lilla sade till skepparen så:
„Låten nu hertigen detta brefvet få.“
8. Hertigen las detta brefvet försann,
Att tårarne neder med hans kinder rann.
9. Hertigen sadlade sin gångare försann,
Då rider han hastigt till mjölnaredam.
10. Hastigt kom budet till Rosen lilla fram,
Att hertigen hvilar sig i mjölnaredam.
11. Hastigt Rosen lilla öfver brudabordet sprang,
Att vinet och mjödet under hennes fötter rann.
12. Sen togo de hvarandra alt uti sin famn,
Där somnade bägge i Herrans namn.
13. De lade de likena bägge på en bår,
Fröknar och mamseller de kamma deras hår.
14. Rosen lilla svepte de i sidenduken blå,
Hertigen svepte de i vadmalen grå.
15. Rosen lilla grafva de i lunden så grön,
Hertigen grafva de nordsöderut.
16. Sen växte där ett träd uppå bägge deras graf,
Att kvistarne böjde sig neder om hvarann.
17. Så står där skrifvet på hvart annat blad,
Att ingen bör åtskilja dem hvarandra vill ha.
18. Så står där skrifvet på hvart tredje blad,
Med hand och med ed:
„Det skall din fader svara på den sista dag.“
I vandren nu så varlig!

b) *Helsinges.*

Pärnä.

1. Och Rosen lilla tjänte på konungens gård, Med ära och med

dygd. Hon tjänte där fullt ut - i fem - - ton år. Gif andre nu så varlig!

2. Hon tjänte där ej länge endast för lön,
Med ära och med dygd,
Förrän hon blef för unge hertigen för skön.
Gif andre nu så varlig!
3. När konungen fick höra detta försann,
Så skickade han hertigen till främmande land.
4. När hertigen var kommen till främmande land,
Så gaf man åt Rosen lilla en annan fästeman.
5. Men Rosen lilla skref då ett bref försann,
Och själf så gaf hon det åt skepparen i hand.
6. När skepparen var kommen till främmande land,
Så gaf han själf brevet åt hertigen i hand.
7. Men hertigen tog brevet och läste det försann,
Och hetaste tårar på kinderna de rann.
8. Och hertigen han sadlade sin gångare så hög,
Han red nu så fort liksom fågelen flög.
9. När hertigen var kommen till mjölnaredam,
Så såg han ljusen, som på brudabordet brann.
10. Och genast kom budet till Rosen lilla in,
Att hertigen han sitter nu på mjölnaredam.
11. Och Rosen lilla genast öfver brudabordet sprang,
Så att mjödet och vinet under fötterna rann.

12. De togo, de togo hvarandra uti famn,
Och de somnade båda i Herrans namn.
13. Och Rosen lilla svepte de i nettelduken*) blå,
Och begravvade henne uppå sin kyrkogård.
14. Men hertigen så svepte de i vadmalet grå,
Och begravvade honom på nordangård.
15. Men hertigen han fick nu hvarken lisa eller ro,
Förrän han skull slippa dit där Rosen lilla låg.
16. Sen togo de honom från nordangården bort,
Och begravvade honom uppå sin kyrkogård.
17. Där växte en lind uppå de bägges graf,
Och bladen de togo hvarandra uti famn.
18. Där stod det så skrifvet uppå hvartannat blad,
Att ingen skall åtskilja dem hvarandra vilja ha.
19. Där stod så skrifvet uppå hvartannat blad,
Med ära och med dygd:
„Min fader skall få svara på sista domedag.“
Gif andre nu så varlig!

*) *Karis*: i kammarduk blå; *Kyrkslätt*: i kambritsen blå.

c) *Lappträsk* (fragment.)

1. Och Rosa lilla tjänte på konungens gård, Till sitt femtonde år. —

— — — — — I vandren så varligt!

2. Hon tjänte där ganska litet för lön,
Med hand och med ed,
Men unga hertigen var henne altför skön.
I vandren så varligt!

11.

Axels och Valborgs visa.

Pojo och Pärnä.

Pärnä.

1. De lekte gull - tär-ning vid bredan bord, I lust och glädje med
al - la, De fruar tvänne med ä - - ran stor; Så un-der-ligt
leken månd fal - - la. Lyckan vänder sig of - ta om

2. Fru Juli och drottningen Malfred
De lekte gulltärning med ära.
På golvet går det barnet så hvit,
Med äppel och päron det lekte.
Lyckan vänder sig ofta om.
3. På golvet går det barnet så hvit,
Med äppel och päron det lekte;
I salen herr Axel Toresson steg in,
Han skulle till Rom att resa.
4. På armen han tog sin lilla brud,
Han klappade henne på blekhvitan kind,
Han sade: „vor du fullvuxen nu,
Snart vore du kärestan min.“
5. Han tog en ring utaf sin hand,
Gaf barnet den med till att leka.
När hon växte till i ålder och förstånd,
Det gjorde hennes kinder bleka.
6. „Kom väll i håg min lilla brud,
I dag ville jag dig fästa,
Nu skall jag resa af landet ut,
De främmande herrar att gästa.“

7. Herr Axel drog af landet ut,
Honom följde tukt och ära.
I klostret sattes hans unga brud,
Att hon skulle dygder lära.
8. I klostret var hon i elfva år,
Till dess Gud hennes moder mänd kalla.
Drottningen Malfred tog henne i sin gård,
Hon henne bäst där mänd hålla.
9. Herr Axel han står på kejsarens gård,
Hans spårar som guld mände glimma,
Sitt svärd han vid sin sida bär
Och lät sig redelig finna.
10. Herr Axel han sofver i högans sal
Och hvilar på silket det fina,
Han hafver ej ro om nätterna all,
Han drömmer om fästmon sina.
11. Han drömmer om jungfrun Valborg fin;
Hon finnes klädd med ära. —
Hos henne satt Håkan konungen,
En bön han mände begära.
12. Rätt fort han (Axel) salar sin gångare grå,
Honom lyster i lund att rida,
Sin underliga tanke ur hågen slå
Och lyssna på fåglesång blida.
13. När nu herr Axel Toresson kom i den rosendelund,
Där möter honom en peligrim from
Uppå den samma stund.
14. „Välmött, god dag, herr peligrim from,
Hvarthän står er begäran?
Ifrån mitt land ni komma må,
Er kläder det mig må lära.“
15. „Väl är jag utaf Gillerot
Och utaf Gilliska stämma.
Till Rom jag har mig ärnat fort,
Om jag kan påfven finna.“

16. „Och är ni utaf Gillerot,
Visst är ni då min frände.
Hur lefver skön Valborg, fästmon min?
Säg mig om du känner henne?“
17. „Valborg hon är en jungfru så skön,
Jag henne så väl mände känna.
Där är så mången riddareson,
Som sätter sin lit till henna.
18. Under marmorsten hvilar fru Juli,
Alt hos sin herre den kära.
Och drottningen Malfred tog henne i sin gål,
Hon henne månd älska och ära.
19. Guld bär hon på sin snöhvita hand,
I pärlor hon flätar sitt hår.
Herr Axels brud af alla man
Hon kallas hvart hon går.
20. De kallar henne Axels fästemo,
Det gör de med godt glam.
Henne ärar Håkan konungen,
Jag tror han blir hennes man.“
21. Herr Axel Toresson den ädle man
Han klädde sig i siden,
Sen gick han uti salen fram
För romiska kejsaren in.
22. „Här sitter ni, kejsar Hindrik så from,
I ären så väldelig herre.
Om lof att resa jag beder om
Till fäderneslandet kära.“
23. „Om lof det skall du gärna få,
Det vill jag själf dig gifva.
Om du tillbaka komma må,
Din plats skall öppen blifva.“
24. Herr Axel han reste af kejsarens gål,
Honom följer så härliga skara.
Och alla, som var uppå den gål,
Bad honom af hjärtat väl fara.

25. På resan var han rätt hastig och snar,
Honom följer trettio svenner.
Men när han kom på sin moders gål,
Då red den herrn allena.
26. När han kom nu fram till bordeled,
Då möter han Helfrid, syster sin,
Som hvilade där breve.
27. „Här står du Helfrid, syster min,
Du väntar mig ej att komma.
Hur lefver skön Valborg, fästmän min,
Den ros och dygdiga blomma?“
28. „Valborg hon lefver mycket väll,
Den skönaste jungfru bland alla;
Hon tjänar nu vår drottning själf,
Hon henne bäst månne hålla.“
29. „Säg mig nu Helfrid, syster min,
Gif mig rådet det goda,
Hur jag kunde tala med fästmän min,
Att ingen det förstode.“
30. „Kläd dig nu uti silke och guld,
Och sammet på dig drag,
Säg dig att vara mitt himliga bud,
Får tala med jungfrun i dag.“
31. När nu herr Axel Toresson
Kom öfver höganlofts spång,
Då mötte han drottningens jungfrur from,
När de kom från aftonsång.
32. Då räcker han Valborg sin hvita hand,
Med ära sad han till henne så:
„Jag är fru Helfrids sanningabud,
Att låta er något förstå.“
33. Hon bröt då upp det bref så stort,
Hon las det upp med alla.
Däruti stod mång älsko-ord,
Som kunna bäst uttalas.

34. Däruti lågo gullringar fem,
Hvar gjord på sätt det bästa.
„Er gifver herr Axel Toresson dem,
Som er så ung mände fästa.
35. I lofven att vara min fästemo,
Det skolen I hålla med ära.
Jag sviker ej er på världens ö,
Det lofvar jag eder, min kära.“
36. De gick då öfver den höga bro,
Som Gud gaf dem till råda.
De lofvade hvarannan sin tro,
Med eder svuro de båda.
37. Herr Axel han rider af konungens gäl,
Han var så glad till mod.
Hans jungfru opp i höganloft stod,
Hon både lekte och log.
38. Det stod uti månader tre.
Elfva grefsöner gingo fram,
Som då om henne ber.
Elfva voro de riddare skön, som till henne i ära mänd gildra.
39. Den tolfte var Håkan konungen,

40. „Och hören I min jungfru skön och fin,
Och viljen I blifva min kära?
Då tar jag eder till drottningen min,
Och krona af rödan gull skall ni bära.“
41. „Och hören I Håkan konungen
Det kan nu ej så gå,
Min tro har jag lofvat herr Axel from,
Den går jag aldrig ifrå.“
42. Vred blef Håkan konungen.
Han klädde sig i siden,
Sen gick han in i salen skön
För sin kära moder in.

43. „Här sitten I, kär moder min.
Hvad råd I mig bete?
Jag beder om skön Valborg fin,
Hon bjuder mig spott och spe.
44. Jag bjuder henne heder och ära,
Land och rike tillika —
Hon säger hon har herr Axel så kär,
Att hon honom aldrig kan svika.“
45. „Har hon sin tro bortlofvat försann,
Den bör hon visst hålla med ära.
Det fins väl flere af grefvestånd,
Så mäktiga som hon månede vara.“
46. „Det fins väl grefvedöttrar fler,
Så sköna och så rika;
Men ingen så skön som Valborg är,
Ej håller så dygderika.“
47. „Med makt kan du henne icke få,
Det vor ju skam att höra.
Men vapen, om du henne vinna må,
Sig kan herr Axel ej röra.“
48. Vred blef då Håkan konungen,
Och vred så gick han ut.
Där möter honom hans skriftefader from,
Som hette svarte bror Knut.
49. „Här går nu min herre så sorgelig fram,
Hvarthän står hans begäran?
Är honom påkommen någon motgång?
Säg mig det min herre kära!“
50. „Stor motgång har kommit mig uppå,
Som tvingar mig allra mest:
Skön Valborg kan jag icke få,
Herr Axel har henne fäst.“
51. „Nå hafver herr Axel skön Valborg fäst,
Han henne hem skall föra.
Deras hemkomst ligger i klostret mest,
Det skall ni få se och höra.

52. Min herre skrifer kring landet ut,
Kapitlet måste de lyda:
Herr Axel får ej sin unga brud,
Vi ville det honom förbjuda.“
53. En stämning de utskrefvo fort,
Att de till tings skulle komma,
Den ädle herrn med fästmän sin,
Och stämningen intet försumma.
54. Herr Axel han stiger till högan häst,
Hans tankar så vida omvankar.
Skön Valborg hon följer i karmen därnäst
Och döljer sina sorgfulla tankar.
55. Af jungfruns fingrar man gullringarne tog
Och armbandet af hennes arm.
Sin gåfva fick igen den riddaren god,
Upplöst var kärlekens band.
56. Herr Axel kastar gullet på altaret då,
Gaf det sanne Olof till ära,
Svor alla dagar han lefva må,
Han Valborgs vän ville vara.
57. De bredde duk, de satte till bord,
De skänkte mjöd och vin.
Herr Axel satt med sorgfullt mod
Och talte till kärestan sin.
58. „I sägen nu Valborg, min ädla ros
Emedan vi alla är inne,
Hvad råd vi skola förtaga oss,
Att vår sorg kan försvinna?“
59. „Får jag konungen, om det så går,
Så sker det imot mitt minne.
Om jag än lefver i tusen år,
Går ni aldrig ur mitt sinne.“
60. „Mitt fädernegods jag säljer försann
För silfver och guldets röda,
Sen vill jag draga i främmande land
Och sörja mig själf till döda.“

61. „Min herre, I säljen ej godset bort,
Det är så svårt att mista.
Men sänden bud till Essbjörn fort:
Hans dotter den kunden I fästa!
62. Althed, hans dotter, I fästa må,
Och lefven med henne i ära.
I moders stad vill jag eder stå
Och sorgen för eder bära.“
63. „Ingen, skön jungfru, jag hafva må,
Och ingen trolofvad vid mig,
Änskönt jag kejsarens dotter skull få,
När jag nu ej fick dig!“
64. Det kom så örlig på det land,
Där fiende så stark månne vara.
Håkan konungen försann
Han måste sitt land försvara.
65. Konungen lät bjuda kring alt sitt land
Så många, som svärd kunna bära.
Herr Axel Toresson, den ädle man,
Han ville hans höfvisman vara.
66. När de kommo på marken fram
Och såg sina fiender glansa,
Det gälde mod och väldig arm
Och icke med jungfruna dansa.
67. Herr Axel bedref så manneligt värk
Sitt fädernesland till fromma.
För honom föllo de hofmän stark,
Han gjorde soldaterna toma.
68. Han slog ock så mången tapper man,
Han trampa dem under sina hästar;
Han skonade ingen för sin hand,
De yppersta och de bästa.
69. Han slog de herrar utaf Uppland,
Som redo på höga hästar,
Kung Aramons söner de föll för hans hand,
De grefvar, de hertingar bästa.

70. — — — — — — — — —
 — — — — — — — — —
 Håkan konungen blef sår,
 Och snart så blef han dö.
71. Som nu herr Håkan konungen
 Från hästen måste falla,
 Axel Toresson, den ädle man,
 Gaf sig härvid med alla.
72. „Och hör du Axel Toresson,
 Du hämnar till fylles min död,
 Så får du land och rike här
 Och bägges vår fästemö!“
73. „Till fylles skall jag hämna din död,
 Att det skall höras till by.
 Jag flyr nu ej för slag eller stöt,
 Nej aldrig skall jag fly!“
74. Herr Axel han ränner i hopen in,
 Han var så vred till mod.
 Hvem honom möter slog han geschvindt,
 Att den slog ner till fot.
75. Den herrn så länge värjade sig,
 Tils han mist början bäst,
 Till dess hans goda svärd
 Vid fästet mände brista.
76. Aderton voro de dödeliga stygn,
 Den herrn hade i bröstet.
 Sen bar de honom i tältet in;
 Så nödigt de honom miste.
77. Af honom rann blodet så stridelig,
 För seger då måste han dö.
 Det sista ord han talt för sig
 Var alt om hans fästemö.
78. „I sägen nu skön Valborg godnatt,
 Vår herre skall än för oss råda!
 I himmelriket vi träffas full snart
 Och mötas gladeligt båda!“

79. In kom den lilla smådräng god
Och stod för bredan bord.
I talet var han snäll och klok,
Han kunde tillfoga sitt ord.
80. „I jungfrur, afkläden silke röd
Och bären det hvita linn!
Håkan konungen är död,
Herr Axel, kär herrn fin.
81. Seger hade de vunnit visst,
Alt romiskt land till ära,
Mång tappre krigsmän ha lifvet mist,
Ja mången ädel herre.“
82. Så svåra grät Malfred, drottning fin,
Det kän hvar moder väl röna.
Skön Valborg hon sörjer om kärestan sin
Och väter sin kind den sköna.
83. „I spännen grå gångarn för karmen röd!
Till klostret vill jag mig gifva.
Jag glömmer aldrig herr Axels död
Så länge jag här skall lefva.“
84. Det var så mången grefve båld,
Som hade därpå stor harm,
Då de kasta den svarta mull
Alt öfver skön Valborgs arm.
85. I klostret så mången gifven är,
Både jungfrur och dygdiga kvinnor;
Men ingen så skön som Valborg är,
Hvars like man aldrig kan finna
Lyckan vänder sig ofta om.
-

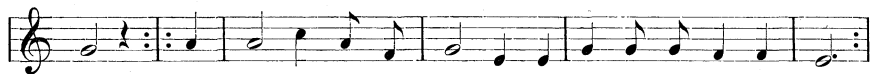
12.

Herr Karl.

Ingå, Lappträsk, Pojo, Sibbo.

Ingå.

1. Herr Karl till sin foster-mo-der gick. Han frågade henne om

råd: „Hur skall jag, huru skall jag den jungfru ur klostret få?“

Herr Karl han sofver al - - le - na.

2. „Du gör dig sjuk, du gör dig död, du lägger dig på bår,
Låt ingen det få veta, bara svennerna små.“
Herr Karl han sofver allena.
3. Herr Karls små drängar va klädd i kläderna röd:
„Och behagar skön jungfrun ti vakstugan gå
Och se herr Karlen död?“
4. Herr Karls små drängar va klädd i kläderna blå:
„Och behagar skön jungfrun ti vakstugan gå
Och se herr Karl på bår?“
5. Herr Karls små drängar va klädd i kläderna hvit:
„Och behagar skön jungfrun ti vakstugan gå
Och se herr Karlen lik?“
6. Herr Karls små drängar va klädd i kläderna svart:
„Och behagar skön jungfrun ti vakstugan gå,
Så skall det ske strax.“
7. Sköna jungfrun hon frågade sin moder om råd:
„Skall jag nu till vakstugan gå och se herr Karl på bår?“
8. „Å intet jag dig nekar, ej håller jag dig ber,
Men när du kommer till herr Karls gård,
Herr Karl visst sviker han dig.“

9. Sköna jungfrun in genom dörren steg,
Hon glimmade som en sol.
Herr Karls falska hjärta
Det uppå bären log.
10. Sköna jungfrun steg litet bättre fram,
Hon klappade honom på knä:
„Hade du länge lefvat, visst hade du hållit mig kär.“
11. Sköna jungfrun hon steg litet bättre fram,
Hon klappade honom på kind:
„Å hade du längè lefvat, visst hade du varit min.“
12. Sköna jungfrun steg litet bättre fram,
Och lyfte på svepeduk:
„Så sant som jag lefver, så fins här lif ännu.“
13. Sköna jungfrun ut genom dörren steg,
Sina vänner hon bjuder godnatt.
Men herr Karl han sprang opp af bären
Och tog den jungfrunen fatt.
14. „I bären ut min likebår, I bären ut min säng,
Så sant som jag lefver, så håller jag jungfrunen.
15. I bären ut min likebår, I skuren i mitt golf,
I morgon så skall mitt bröllop stå, ja innan klockan tolf.“
16. De andra jungfrur i klostret satt de gräto den hela natt:
„Förvisst var det en ängel, som tog vår syster fatt.“
Herr Karl han *) sofver allena.

*) I uppteckningen från *Pejo* lyder refrängen i de fyra sista verserna: „Herr Karl han ej sofver allena.“

13.

Oväntad bröllopsgäst.

Borgå, Degerby, Esbo, Helsinge, Kyrkslätt, Pojo, Pyttis, Pärnå, Sibbo, Sjundeå, Snappertuna.

a) Snappertuna.

1. Och jungfrun hon gångar sig på högan bärg, Hon
skådar i djupan dal. Där fick hon se ett ¹⁾ för-
gån - gan - de skepp, Som fullt utaf grefvar var.

2. ²⁾ Den yngsta och den älsta,
Som uppå det skeppet var,
Han ville den jungfrun trolofva sig,
Så unger som han var.
3. Och ungersven sade: „Min käraste,
Min allra utvaldaste vän,
Jag ämnar mig litet bortresa,
Men kommer snart igen.“
4. Ungersven han drager gullringarna fem
Och sätter på jungfrunens hand:
³⁾ „Trolofva du mig, min lilla vän,
Det är en kärleks pant.“
5. „Men hur skall jag svara min moder,
När som jag kommer hem?“
„Ack säj, ack säj, du lille vän,
Du har hittat den i en grön äng.“

¹⁾ Förgyllene

²⁾ Den allra yngsta grefven,

³⁾ Se här, se här, min lille vän,
Det är vårt kärleksband (fästeband).

6. „Att för min moder att ljuga,
 4) Det kan hon väl förstå;
 Nej bättre är att säga sant,
 Det är en kärleks pant.“
7. 5) „Ack vill du min allra käristans vän,
 Jag skulle litet bortresa,
 Men kommer snart igen.“
8. När ungersven var bortrester,
 Fick hon en annan vän,
 Den hon tillförne älskade,
 Hon älskade honom än.
9. När tre år voro förflutna,
 Kom ungersven hem igen.
 Då frågade han kär fadren sin:
 „Hur mår allra käristan min?“
10. „Du har varit så länge bortrester,
 I dag står allra käristan brud,
 Hon kan väl blifva vännen din,
 Det vet allenast Gud.“
11. Ungersven han gångar sig i kammaren in,
 Han kambar och 6) pudrar sitt hår,
 Sen gångar han sig till bröllopets gård,
 Och där som bröllopet står.
12. Han tar unga bruden i snöhvitan hand
 7) Och dansar ett hvarf kring golf.
 Så sakta som han dansade,
 Så bleknade hon på kind.
13. „Hvarför är du så bleker,
 8) Å är allsintet röd?“

4) Det går slätt intet an;

5) Och ungersven sade: „Min käraste,
 Min allra utvaldaste vän,
 Jag“ o. s. v.

6) Krusar

7) Och dansar golfvet ikring.
 Alt mera som han dansade,

8) Som förr har varit så röd?“
 „De hafva för mig ljugit,

„De hafva ej talat sanningen,
De hafva sagt att du är död.“

14. Sen gångar han sig i kammaren in,
Slog dörren efter sig.
Så sätter han sig på förgyllene stol
Och skrifver ett skiljobref.
15. När brevet det voro skrifvet,
Och timman var förbi,
Så drager han fram sitt förgyllene svärd
Och träder i sitt lif.
16. När blodet börjar att rinna,
Som strida strömmar ner,
9) Då öppnar han opp sin kammardörr,
Ber unga bruden att se.
17. „Ack hören I unga flickor,
Hur ynkeligt det är,
Att tala med en falsk tunga
Och ha en annan kär!
- 18.¹⁰⁾ Adjö nu alla flickor,
Adjö min otrogna vän!
Ja engång få vi träffas
Hos Gud i himmelen.
19. I himmelen, i himmelen,
I himmelens trånga port,
11) Där skall du engång få svara för,
Hur illa du har gjort.“

9) Då sparkar han opp sin kammare dörr:
„Kom in min vän att se!“

10) Adjö nu min lilla ängel,
Adjö min utvalda vän!

11) Där skolen I engång få lön för
Hvad illa I hafven gjort.“

b) Melodi från *Pärnä*.

1. Och jungfrun hon gångar sig på hö - gan bärg, Och skå - dar i

djupan dal. Där fick hon se ett gångande skepp, Som fullt utaf

grefvar var.

c) Melodi från *Borgå*.

1. Och jungfrun hon gångar på hö - - gan bärg, Och skådar i

dju - - pan dal.

14.

Herr Päders sjöresa.

Borgå, Helsinge, Ingå, Pojo, Sjundeå, Strömfors.

a) *Helsinge*.

1. Herr Päder han gångar sig till hafsstranden ned, För att

bygga ett för - gån - gan - de skepp. Han bygde ett skepp utaf

hval - fi - ske - - ben Och mästerna tre li - ka - - - så.

2. Skeppet blef bygd utaf hvalfiskeben
Och mästerna tre likaså,
Men knopparna som uppå topparna var
De voro af rödaste gull.
3. Herr Päder han gångar sig i kammaren in,
Han kammar och pudrar sitt hår.
Sen gångar han sig till fostermodrens gård
För att fråga hvad öde han skull få.
4. „Och inte så blifver du slagen i krig,
Ej håller på sotsängen död,
Men akta dig väl för de böljorna blå,
Att de icke förkorta ditt lif!“
5. „I dag så skola vi dricka,
Emedan vi ölet kund få,
Och i morgon så skola vi segla,
Om Gud låter vinden stå på.
6. Nu hafver vi seglat så långt ifrån land,
Att vi inga präster kan få,
Men fallen nu ned för de topparna två
Och beden Gud Fader om nåd!“
7. Tre prinsar de spelte gulltärning,
Hvem största synden af dem had gjort,
Och lotten den föll på herr Päder,
Den unge konungason.
8. „Tre kyrkor hafver jag stulit,
Och ett kloster så hafver jag bränt,
Och mången helig skön jungfru
Har jag uti fångenskap sändt.
9. Om någon utaf eder kommer till land,
Och min fader han frågar efter mig,
Så säg, att jag tjänar på konungens gård
Och står mig så utmärkt bra!
10. Om någon utaf eder kommer till land,
Och min moder hon frågar efter mig,
Så säg, att jag tjänar på konungens gård
Och står mig så ganska bra!

11. Om någon utaf eder kommer till land,
Och min käresta hon frågar efter mig,
Så säg, att jag hvilar i böljorna blå,
Och bed henne sörja mig!“

b) Pojo.

1. Pider han gångar sig i kammaren in,
Han kammar och pudrar sitt hår.
Sen gångar han in till sin kära fostermor,
Och frågar hvad död han skall få.
2. „Och intet skall du på sjuksängen dö,
Ej håller blifva slagen i krig,
Men akta dig noga uppå böljorna blå,
Att de icke förkortar ditt lif.“
3. Och skeppet det bygdes utaf baraste kork,
Och mästerna af hvalfiskeben,
Och vimpelen skall vara utaf rödaste gull,
Och flaggorna likaså med.
4. Och när de hade seglat i femhundra mil,
Då börjar skeppet att stå still.
Och folket det bad till far och Gud i himmelen,
Att de hjälpande hjälp skulle få.
5. Kaptenen han var en förståndiger man,
Han talade förståndiga ord:
„Låt oss nu kasta en gulltärning öfver bord,
Att få se hvem största synd hafver gjort.“
6. Första gulltärning som öfver sorgebordet rann
För dessa sjöfarande män,
Och lotten han föll på herr Pider,
För en älskeliger konungason.
7. Andra gulltärning som öfver sorgebordet rann,
För dessa sjöfarande män,
Lotten han föll på herr Pider andra gång,
För en älskeliger konungason.

8. Tredje gulltärning som öfver sorgebordet rann,
För dessa sjöfarande män,
Lotten han föll på herr Pider tredje gång,
För en älskeliger konungason.
9. „Och är det nu jag som största synden hafver gjort,
Visst vill jag den bekänna för er:
Ett hjärta har jag röfvat, i kyrkor har jag bränt,
Flickor har jag narrat och skändt.
10. Och skulle det så hända, att ni kommer i land,
Och min fostermor hon frågar hvar jag är,
Så säg, att jag tjänar i ett främmande land,
Och där hafver båd treffligt och bra.
11. Och skulle det så hända, att ni kommer i land,
Och min fästemo hon frågar hvar jag är,
Så säg, att jag hvilar under böljorna blå,
Och att hon gifter sig.“
12. Så ta de i herr Pider i hans lockiga hår
Och kasta honom öfver bord.
När Pider börjar sjunka, börjar skeppet till att gå,
Och de svajas uppå böljorna de blå.

15.

Prinsessan och båtsmannen.

Borgå, Pojo.

a) Pojo.

1. Jungfrun satt i kammaren och trädde guld på skinn. Så
kom lilla båtsman slankandes därin. Men de spelte, Och de
spe-la-de gulltärning.

2. „Hör du lilla båtsman hvad jag nu säger dej:
Och vill du kom och spela guldtärning med mej?“
Men de spelte,
Och de spelade guldtärning.
3. „Väl kunde jag komma och spela guldtärning med dej,
Men jag har inte röda guld att sätta emot dej.“
4. „Du får sätta opp din vadmalströja grå,
Och däremot så sätter jag min sidentröja blå.“
5. Första guldtärning på raffelbordet rann,
Lilla båtsman tappade och sköna jungfrun vann.
6. „Nu får du sätta opp dina vadmalsbyxor grå,
Och däremot så sätter jag en sidenklädning blå.“
7. Andra guldtärning på raffelbordet rann,
Lilla båtsman tappade och sköna jungfrun vann.
8. „Nu så får du sätta opp dina utslitna skor,
Och däremot så sätter jag båd ära och tro.“
9. Tredje guldtärning på raffelbordet rann,
Sköna jungfrun tappade och lilla båtsman vann.
10. „Ack hör du lilla båtsman, du skilj dej ifrån mej,
En silkestickad skjorta den vill jag gifva dej.“
11. „En silkestickad skjorta den får jag hur jag kan,
Men jag tar sköna jungfrun jag med guldtärning vann.“
12. „Ack hör du lilla båtsman, du skilj dej ifrån mej,
Guld och gröna ängar det vill jag gifva dej.“
13. „Guld och gröna ängar det får jag hur jag kan,
Men jag tar sköna jungfrun jag med guldtärning vann.“
14. „Hör du lilla båtsman, du skilj dej ifrån mej,
Sju skepp i floden det vill jag gifva dej.“
15. „Sju skepp i floden det får jag hur jag kan,
Men jag tar sköna jungfrun jag med guldtärning vann.“

16. „Ack hör du lilla båtsman, du skilj dej ifrån mej,
Min faders halfva rike det vill jag gifva dej.“
17. „Din faders halfva rike det får jag hur jag kan,
Men jag tar sköna jungfrun jag med guldtärning vann.“
18. Jungfrun går i kammaren och trasslar upp sitt hår:
„Gud nåd mig stackars flicka hvad giftismål jag får.“
19. Båtsman går i kammaren, han klappar på sitt svärd:
„Du får ett bättre giftismål, som du ej vore värd.
20. Är du bästa konungadotter, som på golfvet går,
Så är jag den bästa konungason, som i Österrike står.“
21. „Ja är du bästa konungason i Österrike står,
Så vill jag ge min mödom, ack om jag hade två.“
Men de spelte,
Ja de spelade guldtärning.

b) Borgå.

1. „Hör du nu becki båtsman, va ja nu säger dej: Vill du inte

spela gulltärning med mej? Hej hopp fadi - ral - lal - - lej, Hej fa - di -

ral - lal - lal - lal - lej, Gull - tär - ning me mej?“

2. „Spela gull - tär - ning med dej? Men ja har ju in - genting att

sätta opp mot dej. Hej hopp fadi - ral - lal - lej, Hej fa - di - ral - lal - lal -

lej, Att sätta opp mot dej.“

3. „Sätt du opp din jacka, så ny å vacker å blå,
Å därимot ja sätter opp min sidenkjortel blå.
Hej hopp o. s. v.
Min sidenkjortel blå.“
4. När tärningen första gången på raffelbrädet rann,
Becki båtsman tappade å sköna jungfrun vann.
5. „Hör du nu becki båtsman, va ja nu säger dej:
Vill du inte spela gulltärning med mej?“
6. „Spela gulltärning med dej?
Men ja har ju ingenting att sätta opp mot dej.“
7. „Sätt du opp din mössa, så ny å vacker å go,
Å därимot ja sätter opp min gullbroderta sko.“
8. När tärningen för andra gången på raffelbrädet rann,
Becki båtsman tappade å sköna jungfrun vann.
9. „Hör du nu becki båtsman, va ja nu säger dej:
Vill du inte spela gulltärning med mej?“
10. „Spela gulltärning med dej?
Men ja har ju ingenting att sätta opp mot dej.“
11. „Sätt du opp din klocka, så ny å vacker å go,
Å därимot ja sätter opp min ära å min tro.“
12. När tärningen för tredje gången på raffelbrädet rann,
Sköna jungfrun tappade å becki båtsman vann.
13. „Hör du nu, becki båtsman, du gange ifrån mej,
Grå hästen å gullsadelen dem vill ja ge åt dej.“
14. „Grå hästen å gullsadelen dem får ja som ja kan,
Men ja vill ha din jungfrudom, den ja på tärning vann.“
15. „Hör du nu becki båtsman, du gange ifrån mej,
Ett skepp uti floden det vill ja ge åt dej.“
16. „Ett skepp uti floden det får ja som ja kan,
Men ja vill ha din jungfrudom, den ja på tärning vann.“

17. „Hör du nu becki båtsman, du gange ifrån mej,
Min faders halfva rike det vill ja ge åt dej.“
18. Din faders halfva rike det får ja som ja kan,
Men ja vill ha din jungfrudom, den ja på tärning vann.“
19. „Jag är ingen becki båtsman, fast kanske ja synes så;
Jag är den störste konungason som på jorden mände gå.“
20. „Är du den största konungason, som på jorden mände gå,
Så skall du få min jungfrudom, ja om den vore två.
Hej hopp fadirallallej,
Hej fadirallallallej,
Ja, om den vore två.“

16.

Riddar Olof.

Ingå, Pojo.

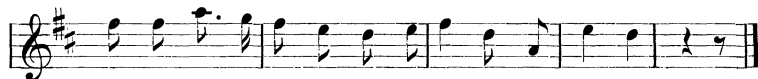
a) Pojo.

1. Det gick sig ut en jungfru alt om en af ton - stund, Där

mötte hon en ungersven ut -- i den gröna lund. Där mötte hon en

ungersven ut - i den gröna lund. Riddar O -- lof.

2. Han hälsade på henne med täcka ögon sin:
„Goddag, min sköna docka“, och tårar föll på kind.
Riddar Olof.
3. „Ack du min sköna flicka, hvad jag dig säga må,
Och kunde du mig lofva din ära och din tro?“

4. „Ack nej, min sköna ungersven, det jag ej lofva kan,
Den ha de från mig lockat, det var en ung sjöman.
5. Min fader han var en välkunniger man,
Han bygde mig en bur och stäld 'en vid sjöstrand.
6. Då vände den buren alt rundter omkring,
Och sedan tog de fatt uppå äran min.“
7. „Vännen lilla, vännen lilla, fästemon min,
Hvad gaf han dig då för äran din?“
8. „Han gaf mig intet annat än en harpa utaf gull,
Den jag skulle spela på när jag blef sorgfull.“
9. „Vännen lilla, vännen lilla, fästemon min,
Hvad gaf han dig mera för äran din?“
10. „Han gaf mig intet annat än en silkeshviter särk,
Den jag skull utslita med möda och med värk.“
11. „Vännen lilla, vännen lilla, fästemon min,
Hvad gaf han dig mera för äran din?“
12. „Han gaf mig intet annat än gullringarne fem,
Att jag skulle minnas att jag hade en vän.“
13. „Vännen lilla, vännen lilla, fästemon min,
Hvad gaf han dig mera för äran din?“
14. „Han gaf mig intet annat än en silfverskaftad knif;
Jag önskar att den låge i riddar Olofs lif.“
15. „Vännen lilla, vännen lilla, fästemon min,
Hvad gaf han dig mera för äran din?“
16. „Han gaf mig intet annat än små sönerna två,
Som jag hafver födt till världen i år.“
17. „Vännen lilla, vännen lilla, fästemon min,
Hvad ämnar du göra med små sönerna din?“
18. „Den ena så lägger jag under en sten,
Därföre bär jag många dagliga men.

19. Den andra nedgräfvor jag under en torf,
Därföre bär jag mången daglig sorg.“
20. „Vännen lilla, vännen lilla, säg icke så,
Jag är ju fader för dina söner små.
21. Jag har en syster så högt upp i land,
Och dit så skall vi föra små sönerna fram.
22. Och när de blifva stora och fullväxta män,
Så skall vi kalla dem för systersöner vår.“
Riddar Olof.

b) *Ingå.*

1. Det bodde en jung - fru på saltan sjöstrand, Till henne kom en

herre en sjö - fa - ra - re i land. Till henne kom en herre en sjö-

fa - ra - re i land. Riddar Olof.

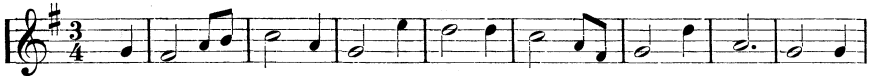
2. Och spelemannen spelade i harpone röd:
„Gud tröste dig Ida lilla, som intet är mö.“
Ida lilla.
3. Ida lilla gaf åt speleman sitt röda gullband,
Ett bättre ljud i harpone an.
Riddar Olof.
4. Men speleman han spela på harpan blå:
Lilla Ida är mor för sönerna två.
5. „Min fader han var en så förunderlig man,
Han bygde mig en bur på en skeppsbro vid strand,
Där alla sjöfarare skulle taga i land.

6. Och elfva voro de som först bröto sig in,
Och den tolfte var det som först borttog äran min.“
 7. „Ida lilla, Ida lilla, allrakärestan min,
Huru var han klädd som borttog äran din?“
 8. „Klädd så var han i kläderna blå,
Och gull och stjärnor lyste emellan hvar tråd.“
 9. „Ida lilla, Ida lilla, allrakärestan min,
Hvad gaf han åt dig, som tog bort äran diu?“
 10. „Först gaf han åt mig en harpa utaf gull,
Han bad att jag skull spela, om jag blef sorgfull.
 11. Sen gaf han åt mig gullringarna tolf,
Han bad att jag skull vara honom trogen och huld.
 12. Sen gaf han åt mig en silfverskaftad knif,
Den önskar jag stod uti hans unga lif.“
 13. „Och Ida lilla, Ida lilla, sörj intet så,
Jag är ju en far åt dina söner två.“
 14. Och Ida lilla svänger sig hastigt omkring,
Och tårarna de strömmade på snöhvitan kind.
 15. Så tog han henne uti sin famn,
Gaf henne gullkrona och drottninganamn.
Riddar Olof.
-

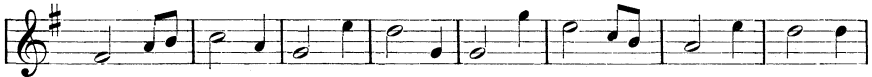
17.

Den förtrollade prinsessan.

Pojo och Snappertuna.

*) *Pojo.*

1. ¹⁾ Jag vet väl hvar som står ett slott, Som är så väl ut -- si - radt, Af

silf--ver och det röda guld, Af silfver och det röda guld, Med

mar-mor-sten upp-mu -- radt.

2. ²⁾ Uti det slott där står en lind

Med löfven däjlig och gröna.

Uti den bor en näktergal,

Som väl kan röra sin tunga.

3 Det kom en riddare ridandes;

Han hörde den näktergal sjunga,

Hvaröfver han förundrade sig,

Ty det var om midnattsstunden.

4, „Och hör du liten näktergal,

En visa jag ber dig att kväda,

Dina fjädrar låter jag med guld beslä,

Och din hals med pärlor bekläda.“

5. „Jag passar ej på fjädrar af guld,

Dem jag för dig kan bära;

*) Snappertuna uppteckningen är alldeles lika, med följande små afvikelser:

1) Där står ett slott i Österrik,

Det är så kostligt siradt,

Med silfver och med röda guld,

Af huggen sten uppmuradt.

2) På slottets gård där stod en lind

Med däjliga blader och sköna.

Däri så bodde en näktergal fin,

Som så ljudigt sin tunga mänd röra.

- 3) I världen är jag en liten fågel,
Och ingen man mig känner.“
6. „Är du i världen en liten fågel,
Och ingen man dig känner,
Tvingar dig ej hunger, köld eller snö,
Som faller vid vägen breda?“
7. „Ej tvingar mig hunger, köld eller snö,
Som faller vid vägen breda.
Mig tvingar mera en himlig sorg,
Den gör mig ångest och kvida.
8. Imellan bärg och djupan dal
Bortrinna de stridiga strömmar,
4) Men den, som har en trogen vän,
Den går så sent ur minne.
9. Jag hade mig en käreста båld,
En riddare väldig och mäktig;
Men min styfemor slog det hastigt omkull,
Hon ej det så hafva ville.
10. Mig gjorde hon till en näktergal,
5) Bad mig i världen utflyga;
Min bror gjorde hon till en ulf så gröm,
6) Bad honom i skogen utlöpa.
11. Men när han for i skogen ut,
Hon sad han ej skulle få bot,
Förrän han druckit hennes hjärteblod,
Som sju år därefter skedde.
12. En dag hon gick så lustelig
I rosendelund att spasera.
Min bror det såg så vredelig,
Gaf noga väl akt uppå henne.
13. Sen grep han henne i dess vänstra fot
Med ulfvaklon den leda.

3) I världen är jag en fågel vild,

4) Men den som har en fulltrogen vän,
Mister honom så sent ur minne.

5) Bad mig i världen omflyga.

6) Bad honom till skogs sig begifva.

Tog ut hennes hjärta och drack dess blod
Och blef på stunden helbrägd.

14. Ännu är jag en så liten fågel
Och flyger i de villa skogar;
Så jämmerligt må jag lefva min tid,
Men mest i vintertider.
15. Jag hafver ständigt sjungit förvisst
Med ljufliga näktergals stämman,
Men jag aldrig fann nånsin bättre kvist,
Än i den här gröna linden.“
16. „Och hör du lilla näktergal
Hvad jag dig vill tillbjuda:
I vinter sitter du i bur hos mig,
I sommar igen utflyger.“
17. „Haf tack, skön riddare för tillbuden din!
Det må nu ej så vara,
Ty det förbjöd styfmodern min,
Så länge jag har fjädrar.“
18. Näktergalen stod och tänkte sig om:
„Jag aktar ej riddarens vilje!“
Sen tog han henne i foten om —
Försynen så hafva ville.
19. Han gick med henne till sin bur,
Tillstängde dörr och luckor.
Där gjorde hon sig till så många underliga djur,
Som man kan få höra och spöra.
20. Hon gjorde sig till båd lejon och björn,
7) Omsider till andra små ormar;
Sist gjorde hon sig till en lindorm så gröm,
8) Låss som hon ville riddaren mörda.
21. Han skar henne med en liten knif,
Att blodet det ut månne komma;
För honom strax på golfvet stod
En jungfru, klar som en blomma,

7) Omsider till hundra små ormar,

8) Låss som hon ville riddaren förgöra.

22. „Nu hafver jag frälsat dig ur din nöd
Och af din himliga kvida,
Säg mig nu din härkomst god
På faders och moders sida!“
23. „Egyfti lands konung min fader är,
Min moder hans drottning med ära,
Min broder måste en ulf vara
Och gå i de villa skogar.“
24. „Är Egyfti lands konung din fader kär,
Din moder hans drottning med ära,
Då är du systerdottren min,
*) Som förr en näktergal måst vara.“
25. Det blef då glädje i den gål
Och öfver hela landet,
Ty riddaren fånga en näktergal,
Som i linden har bott så länge.

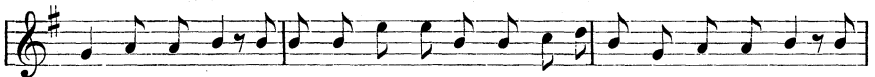
18.

Sven Svanan.

Liljendal.

1. Sven Svanan hon gångar sig ett li-tet stycke fram. Där fick hon se en

val-le-reman: „Ack hören I min vallerman, hvad som jag säger dig: Och

kan du det spørsmål, som jag spørjer dig?“

2. „Spörsmålet hafver jag icke lärt,
Men väl hafver jag slagit Islands konung ihjäl.“

*) Du näktergal fagra och fina.“

„Och hafver du slagit Islands konung ihjäl,
Så visserligen hafver du slagit min fader ihjäl.

3. Hvem är hvitare än svanan?
Och hvem ropar högre än tranan?“
„Och ängeln är hvitare än svanan
Och askon ropar högre än tranan.“
4. „Och hvart går vägen som bredast,
Och hvart går syndarn som ledast?“
„Till helvete går vägen som bredast,
Och dit vandrar syndarn som ledast.“
5. „Hvad är svartare än som ett röd,
Och hvad är raskare än lärkvingar små?“
„Synden är svartare än som ett röd,
Och själen är raskare än lärkvingar små.“
6. „Och hvad är rundare än som ett hjul,
Därunder så ligger det fagreste djur?
„Och solen är rundare än som ett hjul,
Därunder så ligger det täckaste djur.“
7. „Och hvar hafver solen sitt säte,
Och hvar hafver dödeman sitt jäte?“
„I öster hafver solen sitt säte,
I väster hafver dödeman sitt jäte.“
8. „Kan du väl detta, så kan du väl mer,
Nu hafva vi kämpat i dagarna fler.“
Sven Svanan strök guldringen af sin hand
Och gaf den så åt den vallereman.

19.

Herr Lager och Jon.

Kyrkslätt, Pojo, Snappertuna.

a) Snappertuna.

1. Herr Lager han tjänte på konungens gård. I va-ren väl
mo! I fem-ton dagar och där-till ett år. „Tjäna
tro-get“, sa Jon. Jag *)vanda det kosta mig rö--da-ste
gull. „Jag föl-jer“, sa Jon.

2. Han tjänte väl intet så mycket för lön,
I varen väl mo,
Ty konungens dotter var honom fast skön.
„Du blir narrad“, sa Jon.
Jag vanda det kosta mig rödaste gull,
„Jag följer“, sa Jon.
3. När detta året den sista dag såg,
Då månde herr Lager bli konungens måg.
„Det var orätt“, sa Jon.
4. De ledde den bruden till kyrkones gård,
På henne så gapa väl stora och små.
„Tycker ni om 'on“, sa Jon.
5. Och bruden hon går sig åt kyrkodörren in,
Med röda gullkrona och bleknade kind.
„Stå på dig“, sa Jon.

*) I Kyrkslätt uppteckningen: Jag vanda det o. s. v.; i Pojo uppt.: Jag vände det o. s. v.

6. Och bruden spatserar i kyrkotornet fram,
Dess fågning berömde båd kvinna och man.
„Du blir min“, sa Jon.
7. Och bruden hon i fågning för altaret stod,
Med röda gullkläder och utslaget hår.
„Ja håller å dej“, sa Jon.
8. Snart reste de hem med det unga brudpar,
I konungens sal deras bröllop då var.
„Du ä nätter“, sa Jon.
9. De drucko i dagar, de drucko i två,
Men intet vill bruden i sängen gå.
„Sitt oppe“, sa Jon.
10. De drucko i dagar, de drucko i tre,
Men intet vill bruden åt sängen se.
„Håll ut“, sa Jon.
11. Den fjärde dagen, när åt kvällen det led,
Och då ville bruden åt sängen se.
„Blir du sömnig“, sa Jon.
12. Och bruden gångar sig i brudstugan fort,
Dess tärna drog af både strumpor och skor.
„Du är uttrötter“, sa Jon.
13. Unga bruden gick i sin kammare in,
Herr Jon han snöjde sig sakta ditin.
„Go afton“, sa Jon.
14. Och bruden hon la sig i sängen alt ner,
Och Jon han lade sig vackert bredvid.
„God afton“, sa Jon.
15. Men hastigt så kom det budskapet in:
„Jon ligger och sover hos bruden din.“
„De ha skvallrat“, sa Jon.
16. Här af blef herr Lager fast ifrig i sinn,
Så att han båd blekna och rodna om kind.
„Får du ondt“, sa Jon.

17. Herr Lager sprang sig öfver bredan bord,
Att vin, öl, mat åt golfvet for.
„Fälas vackert“, sa Jon.
18. I vrede herr Lager han fattar sitt svärd,
Och svär han skull hugga Jon ginast ihjäl.
„Det är roligt“, sa Jon.
19. Jon kastar herr Lager alt ut mot en vägg,
Att myggor och flugor förgylde hans skägg.
„Det var rätt“, sa Jon.
20. Han knappar på dörren med fingrarna små:
„Sitt opp sköna jungfru, tag låset ifrå!“
„Hon sofver“, sa Jon.
21. „Skall jag nu stå ut, tills dagen blir ljus,
I morgon skall jag gånga upp till konungens hus.“
„Må göra“, sa Jon.
22. Och rätt som den dagen på himlen blir ljus,
Så gingo de bägge till konungens hus.
„Go morron“, sa Jon.
23. „Min nådigaste konung, ödmjukast jag ber,
Om lof att få lägga en klagan här ner.“
„Säg sanning“, sa Jon.
24. „Den harm som mig kval mer än dödspilar är,
Att Jon har sofvit när min unga brud.“
„Jag gjorde så“, sa Jon.
25. „Efter som I båda hållen henne kär,
Så skolen I brottas med två skarpa svärd.
„Jag vinner“, sa Jon.
26. Om middagen till strid på platsen de mände gå,
„I dag tror jag, det gäller att manneligen stå.“
„Slå från dig“, sa Jon.
27. Det första slaget som de slogo försann,
Då slog Jon herr Lager, att han föll på knä.
„Du blir efter“, sa Jon.

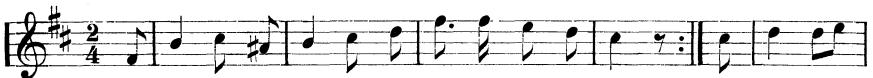
28. Det andra slaget de slogo försann,
Då slog Jon herr Lager att blodet rann.
„Tork af dig“, sa Jon.
29. Det tredje slaget med vrede fast svår,
Då slog Jon herr Lager ett fast dödande sår.
„Det läks nog“, sa Jon.
30. Men det fjärde slaget de slogo till,
Då slog Jon herr Lager, att han föll till jord.
„Ligg stilla“, sa Jon.
31. Herr Lagers brud hon sade med gamman:
I varen väl mo.
„Altså mig lyster att fröjdas, att Jon fick rå.“
„Du är min“, sa Jon.
Jag vanda det kosta mig rödaste gull,
„Jag följer“, sa Jon.

20.

Herr Riddervall.

Ingå, Kyrkslätt, Pojo.

a) Pojo.

1. Det var lilla Lisa och hennes kära mor. De sut - to

bäg - ge i en bur. Hå hå, nå nå! De sut - to bäg - ge i en bur.

2. Och modren hon talte till kära dottren sin:
„Hur har du fått mjölk i bröstén din?
Hå hå, nå nå!
Hvar har du fått mjölk i bröstén din?“
3. „Det är ingen mjölk fast ni tycker så,
Det är af den mjöd jag drack i går.“

4. Modren slog dottren på blombblekan kind:
„Skall du så svara kära modren din?“
5. „Sanningen kan jag icke dölja för er:
Herr Riddervall hafver lockat mig.“
6. „Dej vill jag låta basa med ris,
Och Riddervall låter jag hänga på kvist.“
7. Lilla Lisa hon salar sin gångare grå,
Då ville hon rida till herr Riddervalls gål.
8. När som hon kom på herr Riddervalls gål,
Ute för henne skön Riddervall står.
9. „Välkommen, välkommen, lilla Lisa till mig,
Hur står det till med kär modren din?„
10. „Min moder hon är nu så jämmerligt vred,
Ej mera hon hör, ej håller hon ser.
11. Mej lofvar hon låta basa med ris,
Och dej lofvar hon låta hänga på kvist.“
12. „Horor och skökor skall basas med ris,
Och tjufvar och skälmar skall hänga på kvist.“
13. Herr Riddervall salar gångaren sin,
Och ville följa henne till rosendelund.
14. När som de kommo till rosendelund,
Där ville lilla Lisa hvila en stund.
15. Herr Riddervall breder sin kappa så grå,
Därpå födde lilla Lisa två sönerna små.
16. „Hade jag här min moder så kär,
Att hämta mig vatten och svalka mig med.“
17. Skön Riddervall visade lilla Lisa sin tro,
Och hämtade henne vatten i bägge sina skor.
18. När som han kom till den rinnande ström,
Satt där en fågel i en lind som sjöng.

19. Hon sjunger om jungfrur och fästemör,
Men allra mest om att lilla Lisa var död.
20. Herr Riddervall viker ihop sin kappå så blå,
Därpå faller han mång tusende tår.
Hå hå, nå nå!
Därpå faller han mång tusende tår.

b) Melodi äfvensom olikheter i uppteckningen från *Kyrkslätt*.

1. Och dottern och modern de såtto i en bur. De talte så
mycket om giftermål, Åh hå, åh hå! De talte så mycket om gif-ter-mål.

16. „Och väl så vet jag af en rinnande brunn,
Ack, om jag hade vatten nu i samma stund!“
17. Och Riddervall sala sin gångare grå,
Och tog då vatten i skonana två.
18. Och så satt där en fågel i ett trä,
Den sjöng så vackert om flicka och mö.
19. Den sjöng så vackert om flicka och mö,
Men allersta mest om att Lisa hon var död.
20. Och Riddervall stack svärdet uti sitt bröst,
Då var där fyra lik i herr Riddervalls hus.
Åh hå, åh hå!
Då var där fyra lik i herr Riddervalls hus.

21.

Där sitter en fågel.

Pojo, Strömfors.

a) Strömfors.

1. Där sitter en fågel på lil-jo-nakvist, Han sjunger så fa-gert om

Herren Jesu Krist. För Gud sänder ut si - - na nåde.

2. Där stod en bonde och hörde på:
„Vill du med mig följa till himlen i år?“
För Gud sänder ut sina nåde.
3. „Så gärna jag ville, men kan icke få,
Ty jag hafver barn som äro ganska små.“
4. „I sköten nu barnen hvem som sköta vill,
Ty bättre är att höra Herren Jesu Kristi till.“
5. Stod så en krigsman och hörde uppå:
„Vill du med mig följa till himlen i år?“
6. „Så gärna jag ville, men jag icke får,
Ty jag måste bära musköten i år.“
7. „I bären musköten, hvem som bära vill,
Ty bättre är att höra Herren Jesu Kristi till.“
8. Sen stod där en jungfru och hörde uppå:
„Vill du med mig följa till himlen i år?“
9. „Så gärna jag ville, men jag icke får,
Ty jag måste bära gullkronan i år.“
10. „I bären gullkronan hvem som bära vill,
Ty bättre är att höra Herren Jesu Kristi till.“

11. Klockan sju så sjuknade hon in,
Och klockan nio så låg hon ren i lik.
12. De buro det liket alt öfver en äng,
Och där föllo tårar, som där föll rägn.
13. De buro det liket alt under en grön lind,
Och alla Guds änglar de hoppa däromkring.
14. De lyfte det liket alt uppå en bår,
Jungfru Maja Lisa hon krusa hennes hår.
15. Där växte en lilja uppå hennes graf,
Och den skall stå där till den stora domedag.
För Gud sänder ut sina nåde.

b) Melódi från Pojo.

1. Där sit - ter en fågel på lil - jona - kvist, Han sjunger så
vackert om Jesu Krist. I him-me-len är en stor glädje.

22.

Styfmodern.

Lappträsk, Pojo.

a) Pojo.

1. Nu har döden kom - mit till vårt land, Och tatt fru Silja
bort i år. Ty det skall intet glömma mig.

2. Konungen följde sin drottning till graf,
Strax fick han se den han skulle ha.
Ty det skall intet glömma mig.
3. Fru Röjenborg in genom dörrena steg,
Små barnena strax åt knutarna gick.
4. Det ena hon sparka, det andra hon slog,
Det tredje hon tog i håret och drog.
5. Små barnena in till sin fader går
Och frågade lof på kyrkogård gå.
6. „Nej, mina små barn, ni får ej gå dit,
Det är så många, som ser uppå er.“
7. Små barnena tar af sitt eget lof,
Och gångar så sedan på kyrkogård.
8. Det ena grät vatten, det andra grät blod,
Det tredje sörjde sin moder på jord.
9. „Hvem är det, som snyftar uppå min graf?“
Guds ängel svara: „det är dina små barn.“
10. „I gåen nu hem, ni mina små barn,
I morgon skall ni få en hjärtans go tröst.“
11. Om andra dags morgon innan dager blef ljus,
Fru Silja gick in i fru Röjenborgs hus.
12. „Lämna jag int efter mig bolstrena blå,
Hvarför skall mina små barn hvila på stickor och strå?
13. Lämna jag int efter mig vaxeljus,
Hvarför skall mina små barn gå i mörkan hus?
14. Lämna jag int efter mig gullet så rödt,
Hvarför skall mina små barn lida hungersnöd?
15. Lämna jag int efter mig linkläder små,
Hvarför skall mina små barn nakna gå?